

Δίδαξέ μας να μετράμε έτσι τις ημέρες μας,
ώστε να προσκολλούμε τις καρδιές μας στη σοφία
(Ψαλμός 90:12)

Περιεχόμενα

Στο πέρασμα του καιρού	... 03
Η οδός του Κάϊν	... 04
Η Αίγυπτος την Εποχή του Ιωσήφ	... 09
Θα σταθείς στο κλήρο σου	... 14
Μία όμορφη ιστορία	... 16
Η αληθινή φύση της Επιστολής προς Ρωμαίους	... 19
Η Ομολογία μου	... 22
Λήμμα G868 : Αφίστημι	... 24
"Εσείς ρωτάτε, εμείς απαντάμε"	... 29
Εκκλησιαστικά	... 34
Εκκλησίες της Κοινωνίας ΕΕΕΕ	... 36
Και εξήλθεν εις την πηγήν των υ- δάτων και έρριψε το άλας εκεί	... 38

Στο πέρασμα του καιρού

Η έλευση ενός νέου χρόνου, είναι ήσυχο αλλά ισχυρό σύνορο. Δεν αλλάζει μόνο ο αριθμός στο ημερολόγιο. Αλλάζει και ο τρόπος με τον οποίο κοιτάζουμε τον χρόνο. Οι μέρες που προηγήθηκαν μοιάζουν να κλείνουν έναν κύκλο, ενώ αυτές που έρχονται ανοίγουν έναν νέο δρόμο, γεμάτο σκέψεις, προσδοκίες και μικρές ή μεγάλες υποσχέσεις. Είναι μια στιγμή που ο άνθρωπος στέκεται ανάμεσα στο χθες και στο αύριο, προσπαθώντας να δώσει νόημα στο πέρασμα του καιρού.

Ο χρόνος, βέβαια, δεν σταματά ποτέ. Κυλά αθόρυβα, χωρίς να ρωτά αν είμαστε έτοιμοι να τον ακολουθήσουμε. Μέσα στον χειμώνα, με το κρύο, τις μαζεμένες ώρες του σπιτιού και τη σιωπή, γεννιέται μια εσωτερική ανάγκη για απολογισμό. Σκεφτόμαστε όσα αφήσαμε πίσω, όσα χάσαμε, όσα κερδίσαμε, αλλά και όσα ακόμη ελπίζουμε να ζήσουμε. Μέσα σε αυτή τη σιωπηλή μετάβαση, έρχεται στον νου ο λόγος της Γραφής: «Χρόνος υπάρχει για κάθε τι, και καιρός για κάθε πράγμα κάτω από τον ουρανό.» (Εκκλησιαστής 3:1) Έτσι, το νέο έτος δεν είναι μόνο μια αρχή. Είναι και μια υπενθύμιση ότι όλα προχωρούν, όλα μετακινούνται, όλα αλλάζουν.

Πόσο βαθιά η προσευχή του ψαλμωδού: «Δίδαξέ μας να μετράμε έτσι τις ημέρες μας, ώστε να προσκολλούμε τις καρδιές μας στη σοφία» (Ψαλμός 90:12).

Καθώς οι μήνες περνούν, ο χειμώνας αρχίζει σιγά σιγά να υποχωρεί. Το φως μεγαλώνει, οι μέρες ανοίγουν, η φύση ετοιμάζεται να ξαναβρεί τη ζωντάνια της. Και μαζί με αυτή τη φυσική μεταμόρφωση, πλησιάζει και το Πάσχα. Είναι η στιγμή που αναγεννάται η ελπίδα και η βαθιά ανάγκη του ανθρώπου να πιστέψει πως μετά τη δοκιμασία έρχεται το φως. Ό,τι φαίνεται παλιό, κουρασμένο ή πληγωμένο, μπορεί να ανανεωθεί. Όπως λέει ο απόστολος Παύλος: «Γι' αυτό, αν κάποιος είναι εν Χριστώ, είναι ένα καινούργιο κτίσμα· τα παλιά πέρασαν, δέστε, τα πάντα έγιναν καινούργια.» (Β' Κορινθίους 5:17)

Ανάμεσα στην Πρωτοχρονιά και στο Πάσχα απλώνεται μια διαδρομή γεμάτη μικρές αλλαγές, σχεδόν ανεπαίσθητες. Κι όμως, αυτές οι αλλαγές είναι που χτίζουν την αίσθηση του χρόνου. Από τις ευχές του Ιανουαρίου περνάμε στην προσμονή της άνοιξης, και από την αγωνιά του χειμώνα στη ζεστασιά των ημερών που μεγαλώνουν. Ο άνθρωπος ζει μέσα σε αυτούς

τους κύκλους, άλλοτε συνειδητά και άλλοτε όχι. Οι γιορτές λειτουργούν σαν σταθμοί: μας υπενθυμίζουν ότι ο χρόνος δεν είναι μόνο αριθμοί και ημερομηνίες, αλλά βιώματα, μνήμες και εσωτερικές μεταβολές.

Το Πάσχα, όταν τελικά φτάνει, δεν έρχεται ξαφνικά. Το έχουμε ήδη συναντήσει μέσα στη σταδιακή αλλαγή του κόσμου γύρω μας. Στα πρώτα άνθη, στο πιο ζεστό φως, στην αίσθηση ότι κάτι ξυπνά. Έτσι, η σχέση της Πρωτοχρονιάς με τον ερχομό του Πάσχα είναι βαθύτερη απ' όσο φαίνεται. Η πρώτη μάς καλεί να ελπίσουμε, το δεύτερο να ανανεωθούμε. Η μία ανοίγει τον δρόμο και το άλλο του δίνει νόημα.

Ίσως τελικά το πέρασμα του καιρού να μην είναι μόνο μια πορεία προς τα εμπρός, αλλά μια συνεχής υπενθύμιση ότι η ζωή αλλάζει μορφή χωρίς να χάνει την ουσία της. Από την αρχή του χρόνου ως την άνοιξη της ψυχής, από την Πρωτοχρονιά ως το Πάσχα, ο άνθρωπος μαθαίνει να περιμένει, να θυμάται και να ελπίζει.

Και η φωτεινή ελπίδα που συνοδεύει τον άνθρωπο σε αυτό το επίγειο ταξίδι, είναι μέσα σε ένα πρόσωπο. Εκείνον. Τον Κύριό μας, Ιησού Χριστό. Ο οποίος με τη σταυρική του θυσία, μας πέρασε από τον σκληρό πνευματικό χειμώνα όπου είχαμε καθηλωθεί χωρίς ελπίδα, στο Αιώνιο Φως της Παρουσίας Του, στην Αιώνια Ζωή, στην αθανασία, στην μελλοντική αθαρσία. Γι' αυτό ο λόγος του αποστόλου Πέτρου γεμίζει την καρδιά με παρηγοριά: «Άξιος ευλογίας είναι ο Θεός και Πατέρας τού Κυρίου μας Ιησού Χριστού, ο οποίος σύμφωνα με το πολύ του έλεος μας αναγέννησε σε μία ζωντανή ελπίδα, διαμέσου τής ανάστασης του Ιησού Χριστού από τους νεκρούς, σε μία κληρονομία άφθαρτη και αμόλυντη και αμάραντη, που είναι φυλαγμένη για μας στους ουρανούς.» (Α' Πέτρου 1:3-4).

Ναι, είναι αλήθεια. Ο καιρός περνά πολύ γρήγορα. Αλλά, κάθε μέρα που τελειώνει είμαστε ένα βήμα ακόμα πιο κοντά σε Εκείνον. Στην απόλαυση του προσώπου του στους ουρανούς και στα αιώνια πράγματα που μας έχει ετοιμάσει εκεί πάνω. Τον ευχαριστούμε και τον δοξάζουμε για όλα αυτά. Αμήν.

Από τον Εκδότη

Η οδός του Κάϊν

Μάνος Δαμιανάκης

• Ανταρσία στην Εδέμ...

Ο Άνθρωπος δημιουργήθηκε **ελεύθερος**, αλλά όχι **αυτόνομος**. Αυτό σημαίνει, ότι όφειλε να υπακούει τόσο στους φυσικούς, όσο και στους ηθικούς Νόμους ενός Κόσμου, του οποίου δεν ήταν αυτός δημιουργός, αλλά ο Θεός.

Η περιφρόνηση ενός φυσικού νόμου (πχ. της Βαρύτητας), έχει τα ίδια καταστροφικά αποτελέσματα με την παραβίαση οποιουδήποτε ηθικού Νόμου, διότι τόσο ο φυσικός, όσο και ο πνευματικός κόσμος ανήκουν στον Δημιουργό τους.

Η Ηθική Διάσταση: Ο Θεός ζήτησε από τον Αδάμ, να υπακούσει σε μία και μοναδική Εντολή...

«Και ο Κύριος ο Θεός έδωσε προσταγή στον Αδάμ, λέγοντας: Από κάθε δέντρο του παραδείσου θα τρως **ελεύθερα**, από το δέντρο τής γνώσης τού καλού και του κακού όμως, δεν θα φας απ' αυτό· επειδή, την ίδια ημέρα που θα φας απ' αυτό, θα πεθάνεις οπωσδήποτε». (Γεν.2:17)

Αλλά ο εχθρός, ο Διάβολος, πλησιάζοντας με την μορφή του φιδιού, παραπλανά τον άνθρωπο με ψέματα.

(Γεν.3:4), Και το φίδι είπε στη γυναίκα: Σίγουρα δεν θα πεθάνετε, αλλ' ο Θεός ξέρει ότι την ίδια ημέρα που θα φάτε απ' αυτόν τον καρπό, τα μάτια σας θα ανοιχτούν, και θα είστε σαν θεοί, γνωρίζοντας (ορίζοντας – έχοντας εξουσία) το καλό και το κακό.

Ο Άνθρωπος επιλέγοντας να μην υπακούσει στο θέλημα του Θεού, ακολουθεί το κατηφορικό μονοπάτι της Ανταρσίας και της Αυτονόμησης.

• Η Εκδίωξη από την Εδέμ...

Ο Άνθρωπος δελεάστηκε, πλανήθηκε, επιθύμησε, και βρέθηκε μακριά από την **άμεση παρουσία** του Θεού... Αλλά ο Θεός, απευθυνόμενος στο φίδι, δίνει στον Άνθρωπο την υπόσχεση της **Ελπίδας**...

Και θα στήσω **έχθρα** ανάμεσα σε σένα και στη γυναίκα, κι ανάμεσα στο σπέρμα σου και στο σπέρμα της· **αυτό θα σου συντρίψει το κεφάλι**, κι εσύ θα του λογχίσεις τη φτέρνα. (Γεν.3:15).

• Ο Άνθρωπος εξόριστος με τον Πολιτισμό του...

Ο Άνθρωπος εξήλθε από την Εδέμ περίλυπος, αλλά με τον Πολιτισμό του (ενδεδυμένος με

δερμάτινους χιτώνες), με την δυνατότητα που του έδωσε ο Θεός να συλλογίζεται, να μαθαίνει, να αξιοποιεί τις γνώσεις του, να εργάζεται την γη, και να βελτιώνει την ποιότητα της ζωής του.

Διότι ο άνθρωπος, όχι μόνο δεν ξεκίνησε από την κατώτερη ανθρωποειδή κατάσταση που συνήθως θεωρείται δεδομένη, αλλά ως ανθρωπινό ον, στάθηκε αμέσως στο υψηλό πνευματικό και φυσικό επίπεδο που του όρισε ο Δημιουργός του.

• Κάϊν και Άβελ...

Οι προσφορές τους στον Θεό...

(Γεν.4:3) Και μεθ' ημέρας προσέφεραν ο Κάϊν από των καρπών της γης προσφοράν προς τον Κύριον. Και ο Άβελ προσέφερε και αυτός από των πρωτοτόκων των προβάτων αυτού, και από των στεάτων αυτών. Και επέβλεψε με ευμένειαν ο Κύριος επί τον Άβελ και επί την προσφοράν αυτού· επί δε τον Κάϊν και επί την προσφοράν αυτού δεν επέβλεψε. Και ηγανάκτησεν ο Κάϊν σφόδρα, και εκατηφίασε το πρόσωπον αυτού.

Και είπε ο Κύριος προς τον Κάϊν: Διά τι ηγανάκτησας; και διά τι εκατηφίασε το πρόσωπόν σου; αν συ πράττης καλώς (αν συ ορθώς προσήνεγκες=προσέφερες, είναι η μετάφραση των εβδομήκοντα), δεν θέλεις είσθαι ευπρόσδεκτος;

Από τα πολλά πράγματα στη Γένεση που προβληματίζουν τους σύγχρονους ανθρώπους, είναι η αποδοχή της προσφοράς του Άβελ και η απόρριψη της προσφοράς του Κάϊν. Επειδή φαίνεται άδικο και παράλογο. «Ο Κάϊν έκανε ό,τι καλύτερο μπορούσε», υποστηρίζουν πολλοί. «Έδωσε ό,τι είχε. Γιατί η προσφορά του να κριθεί κατώτερη από του Άβελ;». Στην πραγματικότητα, αν πρέπει να γίνει μια επιλογή, γιατί η όμορφη προσφορά καρπών του Κάϊν, να μην κριθεί ακόμη πιο αποδεκτή από την αποτρόπαια αιματηρή θυσία του Άβελ;

Η θυσία του Άβελ περιελάμβανε αίμα, και επομένως μαρτυρούσε τον θάνατο ενός αντικαταστάτη. Ερχόταν στον Θεό, όπως ο Θεός είχε δείξει ότι έπρεπε να προσεγγιστεί. Όταν ο Θεός σκότωσε ζώα στον Κήπο της Εδέμ και στη συνέχεια έντυσε τον Αδάμ και την Εύα με τα δέρματά τους, ο Θεός έδειχνε ότι, επειδή η αμαρτία σημαίνει θάνατο, τα αθώα θύματα πρέπει να

πεθάνουν για να συγχωρεθούν οι αμαρτωλοί. Οι θυσίες έδειχναν στον Χριστό. Όταν ο Άβελ ήρθε με την προσφορά του αίματος, πίστευε στον Θεό και περίμενε με ανυπομονησία την προμήθεια του ελευθερωτή.

Όταν ο Κάιν πρόσφερε τους καρπούς του, απέρριπτε αυτήν την προσφορά του Χριστού.

Αν ο Κάιν είχε πρώτα προσφέρει τη θυσία των ζώων, ομολογώντας έτσι ότι ήταν αμαρτωλός, ότι η αμαρτία απαιτεί θάνατο, ότι ήταν ευγνώμων στον Θεό που έδειξε ότι μόνο ένας αθώος αντικαταστάτης μπορούσε να πεθάνει στη θέση του, ο Θεός θα είχε δεχτεί την προσφορά του.

Αλλά όταν ο Κάιν αρνήθηκε να έρθει με την προσφορά του αίματος, ο Θεός ήταν υποχρεωμένος να απορρίψει τόσο αυτόν, όσο και οτιδήποτε άλλο θα μπορούσε να προσφέρει.

Αυτό είναι το πρόβλημα με τόσους πολλούς «καλούς, θρησκευόμενους ανθρώπους». Έρχονται στον Θεό με την υπερτιμημένη αισθητική τους, και θέλουν να γίνουν δεκτοί από τον Θεό λόγω των όμορφων προσφορών τους. Αλλά ο Θεός τους απορρίπτει, μαζί με την μάταιη λατρεία τους. Δεν υπάρχει αίμα, δεν υπάρχει ο αληθινός Χριστός – ο Αμνός του Θεού – και επομένως, δεν υπάρχει αληθινός Χριστιανισμός, όσο όμορφη κι αν είναι η λατρεία τους. Μόνο με βάση τη θυσία του Χριστού μπορεί κανείς να πλησιάσει τον Θεό.

(Εβρ.11:4), «Με πίστη ο Άβελ, πρόσφερε στον Θεό καλύτερη θυσία παρά ο Κάιν, διαμέσου της οποίας δόθηκε μαρτυρία ότι ήταν δίκαιος, επειδή ο Θεός έδωσε μαρτυρία για τα δώρα του· και μέσω αυτής της πίστης, παρόλο που πέθανε, συνεχίζει ακόμα να μας μιλά...»

Η ορθή προσέγγιση του Θεού, διαμέσου της Αιματηρής Θυσίας.... Που είναι ο δρόμος της επιστροφής στην Εδέμ!

Ο Κάιν γέμισε φθόνο για το αδελφό του, και αποφάσισε να τον φονεύσει. Τον παρέσυρε στην πεδιάδα, και έγινε ο πρώτος ανθρωποκτόνος.

(Γεν.4:9), Και είπε Κύριος προς τον Κάιν, Που είναι Άβελ ο αδελφός σου; Ο δε είπε, Δεν εξεύρω· μη φύλαξ του αδελφού μου είμαι εγώ;

Και είπεν ο Θεός, Τι έκαμες; η φωνή του αίματος του αδελφού σου βοά προς εμέ εκ της γης.

Και τώρα, επικατάρατος να είσαι από τη γη που άνοιξε το στόμα της για να δεχθεί το αίμα του αδελφού σου από το χέρι σου· όταν εργάζεσαι τη γη, στο εξής δεν θα σου δίνει τον καρπό της· περιφερόμενος και

φυγάδας θα είσαι επάνω στη γη.

Και ο Κάιν είπε στον Κύριο: Η αμαρτία μου είναι μεγαλύτερη από ό,τι να συγχωρεθεί· δες, εσύ με καταδιώκεις σήμερα από το πρόσωπο της γης, και από το πρόσωπό σου θα κρυφτώ, και θα είμαι περιφερόμενος και φυγάδας επάνω στη γη· και οποιοσδήποτε με βρει, θα με φονεύσει. Και ο Κύριος είπε σ' αυτόν: Γι' αυτό, οποιοσδήποτε φονεύσει τον Κάιν θα τιμηθεί επταπλάσια. Και ο Κύριος έβαλε ένα σημάδι στον Κάιν, για να μη τον φονεύσει οποιοσδήποτε τον βρει.

Εδώ βλέπουμε την θέληση του Θεού να περισταλεί το Κακό.

«Και ο Κάιν έφυγε από το πρόσωπο του Κυρίου, και κατοίκησε στη γη Νωδ (στη γη της περιπλάνησης), προς τα ανατολικά της Εδέμ».

Αυτό που έπρεπε να είχε κάνει ο Κάιν όταν άκουσε τα λόγια της κρίσης του Θεού, ήταν να **καταφύγει** στον Θεό, αντί να φύγει από Αυτόν. Έπρεπε να είχε πέσει στα γόνατά του και να παρακαλέσει τον Θεό, όσο μεγάλη κι αν ήταν η αμαρτία του, να συγχωρήσει αυτήν την αμαρτία, και να μην επιτρέψει σε αυτήν ή σε οτιδήποτε άλλο να τον διώξει από την παρουσία του Θεού. Όπως ο Ιακώβ στον ποταμό Ιαβόκ, έτσι και ο Κάιν, έπρεπε να είχε αγκαλιάσει τον Θεό, να είχε παλέψει μαζί του, και να αρνηθεί να τον αφήσει μέχρι ο Θεός να τον ευλογήσει (Γέν.32:22).

«Και ο Κάιν γνώρισε τη γυναίκα του, κι εκείνη συνέλαβε και γέννησε τον Ενώχ. Εκτιζε μάλιστα μια πόλη, και αποκάλεσε το όνομα της πόλης σύμφωνα με το όνομα του γιου του, Ενώχ», που σημαίνει **Εγκαινισμός**.

Σύμφωνα με προσεκτικούς υπολογισμούς, ο Αδάμ έζησε για να δει, περισσότερους από δύο εκατομμύρια απόγονους του. Έτσι, όχι μόνο ο Κάιν βρήκε σύζυγο, αλλά είχε και μια επιλογή που ήταν τόσο μεγάλη, όση έχει οποιοσδήποτε σήμερα. Εξίσου σημαντικό, υπήρχαν πολλοί απόγονοί του, καθώς και άλλοι, για να κατοικήσουν στην πόλη που έχτιζε.

Εθελοθρησκεία – Φθόνος – Φόνος – Άρνηση Μετάνοιας – Εγκαινισμός μιας νέας πορείας για την Ανθρωπότητα.

Αυτή είναι η «Οδός του Κάιν». Ο δρόμος του Κάιν είναι πολύ σκληρός. Ένας σχολιαστής γράφει: «Ξεκίνησε με την ανθρώπινη ψευδαίσθηση, αντί για τη θεϊκή αποκάλυψη· συνέχισε με τον ανθρώπινο ετσιθελησμό, αντί για το θέλημα του Θεού· αντιπαρέβαλε την ανθρώπινη

υπερηφάνεια, στη θεϊκή ταπεινότητα· βυθίστηκε στο ανθρώπινο μίσος, αντί να ανέλθει στη θεϊκή αγάπη· παρουσίασε ανθρώπινες δικαιολογίες, αντί να αναζητήσει τη χάρη του Θεού· περιπλανήθηκε, αντί να αναζητήσει την επιστροφή· κατέληξε στην ανθρώπινη μοναξιά, αντί για τη θεϊκή κοινωνία. Το να είσαι μόνος χωρίς τον Θεό, είναι το χειρότερο πράγμα που μπορεί να χωρέσει η γη, το να πηγαίνεις έτσι

ποί), οι οποίοι είχαν από τον παλιό καιρό προαναγγελθεί σ' αυτή την καταδίκη, άνθρωποι ασεβείς, που μεταστρέφουν τη χάρη του Θεού μας σε ασέλγεια....

Με ποιόν τρόπο πιστεύει ο Ιούδας, ότι αυτοί οι ψευδοδιδάσκαλοι «ακολουθούν τον δρόμο του Κάιν»; Μπορεί να υπονοεί, ότι όπως ο Κάιν δολοφόνησε τον Άβελ, έτσι και οι ψευδοδιδάσκαλοι «δολοφονούν» τις ψυχές των ανθρώπων.

«Ενώσω, λοιπόν, βρίσκονταν στον αγρό, επιτέθηκε ο Κάιν στον Άβελ τον αδελφό του και τον σκότωσε.», Γιούλιους Σνορ φον Κάρολσφελντ, Ξυλογραφία, 1860

στην αιωνιότητα, είναι πράγματι, ο δεύτερος θάνατος».

Η Οδός του Κάιν αναφέρεται και στην επιστολή του Ιούδα σχετικά με τους ασεβείς ψευδοδιδασκάλους, που είχαν εισχωρήσει με δολοφονικές διαθέσεις ανάμεσα στους πιστούς του Χριστού.

(Ιούδ.1:11), Ουαί εις αυτούς, διότι περπάτησαν στην οδόν του Κάιν...

(Ιούδ.1:3), Αγαπητοί....αναγκάστηκα να σας γράψω, προτρέποντας στο να αγωνίζεστε για την πίστη, η οποία μια φορά για πάντα παραδόθηκε στους αγίους ... Επειδή, μερικοί άνθρωποι εισχώρησαν λαθραία (παρεισέδυσαν, από το δύω=βυθίζομαι, εισέβαλαν πλάγια χωρίς να γίνουν αντιλη-

Με την πόλη που έκτισε ο Κάιν, γίνεται ένα νέο ξεκίνημα για την Ανθρωπότητα. Εγκαινιάζεται ένας Πολιτισμός που αρνείται, που διαγράφει τον Θεό, και αναπτύσσεται εκεί, στη «γη της περιπλάνησης», Ανατολικά της Εδέμ.... **Στις διάφορες αποχρώσεις της Πλάνης.**

Ας δούμε κάποια σημεία της πορείας αυτής της μερίδας της ανθρωπότητας που εγκαινιάστηκε από τον Κάιν.

(Γέν.4:18), Και στον Ενώχ (τον γιό του Κάιν), γεννήθηκε ο Ιράδ· και ο Ιράδ γεννήσε τον Μεχουϊαήλ· και ο Μεχουϊαήλ γεννήσε τον Μεθουσαήλ· και ο Μεθουσαήλ γεννήσε τον Λάμεχ.

Και ο Λάμεχ πήρε για τον εαυτό του **δύο γυναίκες**· το όνομα της μιας ήταν Αδά, και το όνομα της άλλης, Σιλλά. Και η Αδά γέννησε τον Ιαβάλ· αυτός ήταν ο πατέρας εκείνων που κατοικούσαν σε σκηνές και έτρεφαν κτήνη. Και το όνομα του αδελφού του ήταν Ιουβάλ· αυτός ήταν πατέρας όλων εκείνων που έπαιζαν κιθάρα και αυλό. Η Σιλλά δε κι αυτή γέννησε τον Θουβάλ-κάν· που ήταν τεχνίτης χαλκού, κάθε εργαλείου από χαλκό και σίδηρο· και αδελφή τού Θουβάλ-κάν ήταν η Νααμά (= τέρψη, απόλαυση).

Και ο Λάμεχ είπε στις γυναίκες του: Αδά και Σιλλά, ακούστε τη φωνή μου· γυναίκες τού Λάμεχ, ακροαστείτε τα λόγια μου· επειδή, σε πληγή μου σκότωσα έναν άνδρα· και σε μάστιγά μου έναν νέο άνθρωπο. Επειδή, ο μεν Κάιν θα λάβει επταπλάσια εκδίκηση· ο Λάμεχ όμως, 70 φορές επτά.

Ο Λάμεχ, όχι μόνο καταπατά τον θέσμό του γάμου που θέσπισε ο Θεός στην Εδέμ, αλλά επιπλέον καυχιέται για τη βία που άσκησε, σκοτώνοντας έναν άνθρωπο που απλώς τον τραυμάτισε.

Ισχυρίζεται, ότι είναι σε καλύτερη θέση να προστατέψει τον εαυτό του από ό,τι ο Θεός μπόρεσε να προστατέψει τον Κάιν, γιατί θα δολοφονούσε και άλλους, πολλούς...!

Από τον Κάιν στον Λάμεχ: Ενοχή για την Αμαρτία (Κάιν)... Υπερηφάνεια για την Αμαρτία (Λάμεχ) – Από τις τύψεις ... στην καυτηριασμένη Συνείδηση

Που κατέληξε η «Οδός του Κάιν»;

(Γεν.6:5), Και ο Κύριος είδε, ότι η κακία τού ανθρώπου πληθυνόταν επάνω στη γη, και όλοι οι σκοποί των διαλογισμών της καρδιάς του ήσαν **μόνον κακία** όλες τις ημέρες. Και ο Κύριος μεταμελήθηκε ότι δημιούργησε τον άνθρωπο επάνω στη γη· και λυπήθηκε μέσα στην καρδιά του. Και ο Κύριος είπε: Θα εξαλείψω τον άνθρωπο που δημιούργησα από το πρόσωπο της γης.

(Γεν.6:11), Και η γη διαφθάρθηκε μπροστά στον Θεό, και η γη γέμισε ολοκληρωτικά από αδικία. Και ο Θεός είδε τη γη, και να, ήταν **διεφθαρμένη**· επειδή, κάθε σάρκα είχε διαφθείρει τον δρόμο της επάνω στη γη.

(Γεν.6:8), Ο Νώε όμως, βρήκε χάρη μπροστά στον Κύριο. Ο Νώε ήταν δίκαιος άνθρωπος, τέλειος ανάμεσα στους συγχρόνους του· ο Νώε περπάτησε μαζί με τον Θεό.

Ο Νώε υπήρξε ο μόνος δίκαιος στην εποχή του, και ο Θεός τον έσωσε, και μαζί του διασώθηκε και η υπόσχεση της Σωτηρίας, για το «σπέρμα της γυναίκας».

Η «Εκκλησία» πριν τον Κατακλυσμό

(Γέν.4:25), Και ο Αδάμ γνώρισε ξανά τη γυναίκα του, και γέννησε γιο, και αποκάλεσε το όνομά του Σηθ, λέγοντας, ότι ο Θεός μου έδωσε ένα άλλο σπέρμα αντί του Αβελ, τον οποίο φόνευσε ο Κάιν. Και στον Σηθ, παρόμοια, γεννήθηκε γιος· και αποκάλεσε το όνομά του Ενώς. Τότε έγινε αρχή να ονομάζονται (επικαλούνται) με το όνομα του Κυρίου....

(Ψαλ.116:12), «Τι να ανταποδώσω στον Κύριο για όλες τις ευεργεσίες του σε μένα; Θα πάρω το ποτήρι της σωτηρίας, και θα επικαλεστώ το όνομα του Κυρίου».... Όλοι αυτοί οι απόγονοι της ευσεβούς γενιάς του Σηθ, **διαφύλαταν την υπόσχεση του Σωτήρα...!**

Όμως και αυτή η «ευσεβής γενεά», διαβρώθηκε λίγο-λίγο από την Ασέβεια της πλειοψηφίας, και κατέληξε στις «Ημέρες του Νώε», μόνο Κακία, κάθε μέρα, όλη μέρα.

Παράλληλα, βασίλευσε και ο Θάνατος ... Πνευματικός & Φυσικός

Και όλες οι ημέρες του Αδάμ που έζησε, έγιναν 930 χρόνια· **και πέθανε**. Και όλες οι ημέρες τού Σηθ έγιναν 912 χρόνια· **και πέθανε**.

- Και όλες οι ημέρες τού Ενώς έγιναν 905 χρόνια· **και πέθανε**.
- και όλες οι ημέρες τού Καϊνάν έγιναν 910 χρόνια· **και πέθανε**.
- και όλες οι ημέρες τού Μααλαεήλ έγιναν 895 χρόνια· **και πέθανε**.
- και όλες οι ημέρες τού Ιάρεδ έγιναν 962 χρόνια· **και πέθανε**.

Όμως, μετά από 7 γενεές, κάποιος μαρτυρήθηκε ότι δεν πέθανε, αλλά μετετέθη!!

Ο 7^{ος} από Αδαμ:

(Γέν.5:21), Και ο Ενώχ, έζησε 65 χρόνια, και γέννησε τον Μαθουσάλα· και ο Ενώχ περπάτησε μαζί με τον Θεό, αφού γέννησε τον Μαθουσάλα, 300 χρόνια, και γέννησε γιους και θυγατέρες· και όλες οι ημέρες τού Ενώχ έγιναν 365 χρόνια. Και ο Ενώχ περπάτησε μαζί με τον Θεό, και δεν βρισκόταν πλέον· επειδή, τον μετέθεσε ο Θεός.

Περπατώντας ο Ενώχ μαζί με τον Θεό, έφθασαν μια μέρα στα όρια **αυτού** του κόσμου, με **αυτόν** που έρχεται... Δύο κόσμους που τους χωρίζει ένα μεγάλο ποτάμι που λέγεται **Θάνατος**...

Τότε ο Θεός πήρε στην αγκαλιά Του τον Ενώχ και διάβηκαν μαζί αυτό το ποτάμι... Και τα πόδια του Ενώχ, δεν άγγιξαν τα ψυχρά νερά του θανάτου...!

Υπάρχει μια πνευματική αντιστοιχία με αυτή τη μετάθεση, στα λόγια του Κυρίου:

«Αλήθεια, αλήθεια σας λέω, ότι όποιος ακούει το λόγο μου και πιστεύει σ' αυτόν που με έστειλε, έχει ζωή αιώνια, και σε κρίση για καταδίκη δεν έρχεται, αλλά **έχει μεταβεί από το θάνατο στη ζωή**».
(Ιω.5:24)

Τι έχει να μας αναγγείλει ο άνθρωπος, που περπάτησε πλάϊ-πλάϊ με τον Θεό, και Τον ευαρέστησε, επί 300 χρόνια;

Μας αναγγέλλει, διασχίζοντας δέκα τουλάχιστον χιλιετίες, το τραγικό αδιέξοδο στο οποίο καταλήγει «η Οδός του Κάϊν».

(Ιουδ.1:14), Προφήτευσε μάλιστα γι' αυτούς (που περπάτησαν την «Οδό του Κάϊν»), και ο Ενώχ, 7^{ος} μετά τον Αδάμ, λέγοντας: «*Ιδού! ήρθε ο Κύριος με μυριάδες αγίων του, για να κάνει κρίση ενάντια σε όλους, και να ελέγξει όλους **τούς ασεβείς** απ' αυτούς, για όλα τα έργα της **ασέβειάς** τους που έπραξαν, και για όλα τα σκληρά λόγια, που μίλησαν εναντίον του **οι ασεβείς** αμαρτωλοί.*

Ασέβεια... Ασέβεια... Ασέβεια, αυτή είναι η λέξη που θα χαρακτηρίζει το κλίμα των τελευταίων ημερών. Τελικά, η «Οδός του Κάϊν», είναι ο ευρύχωρος δρόμος που οδηγεί στην Απώλεια...! Όμως ο Θεός καθιέρωσε και μία άλλη οδό, που σε αντίθεση με την «οδό του Κάϊν», οδηγεί όχι στον θάνατο, αλλά στη Ζωή!

Η Οδός του Δέντρου της Ζωής

(Γεν.3:24), Και έδιωξε ο Θεός τον Αδάμ από τον Κήπο της Εδέμ. Και στα ανατολικά τού παραδείσου της Εδέμ, έβαλε τα Χερουβείμ, και τη ρομφαία τη φλόγινη, την περιστρεφόμενη, για να φυλάττουν **την οδό** τού δέντρου τής ζωής.

Πόσες φορές οι δυνάμεις του Σκότους, προσπάθησαν να εμποδίσουν, να καταστρέψουν, να αποκλείσουν την πρόσβαση στο δρόμο που οδηγεί στη Ζωή!

Το σπέρμα της γυναίκας... η υπόσχεση στον Αβραάμ... ο Δράκων που караδοκούσε να καταφάγει τον Ιησού (Αποκ.12)... στην έρημο των πειρασμών... Ο Πέτρος: «γενού ίλεως εις εαυτόν – ύπαγε πίσω μου Σατανά»... στη Γεσθημανή... στο Σταυρό («κατέβα από τον Σταυρό, να σε δούμε και να πιστέψουμε»)...

Τη νύχτα που ο Χριστός θα παραδινόταν, κατά την διάρκεια του τελευταίου δείπνου, ένας μα-

θητής ρωτά τον Ιησού:

(Ιωαν.14:5), «*Που πηγαίνεις Κύριε;*». Πώς μπορούμε να γνωρίζουμε την οδό; «**Εγώ είμαι η οδός και η αλήθεια και η ζωή. Ο δρόμος που οδηγεί στην Αληθινή Ζωή.** Κανείς δεν έρχεται προς τον Πατέρα παρά μόνο διαμέσου εμού. Αν με έχετε γνωρίσει, θα γνωρίσετε και τον Πατέρα μου. Και από τώρα τον γνωρίζετε και τον έχετε δει».

Του λέει ο Φίλιππος: «Κύριε, δείξε μας τον Πατέρα και μας αρκεί». Του απαντά ο Ιησούς: «*Τόσο καιρό είμαι μαζί σας και δε με έχετε γνωρίσει, Φίλιππε; Όποιος έχει δει εμένα έχει δει τον Πατέρα.*

Ο Ιησούς Χριστός, με τα έργα Του, με τη διδασκαλία Του, με την συμπεριφορά Του, με την Θυσία Του, μας φανέρωσε την Σκέψη, την Αγάπη, το Θέλημα, τον Χαρακτήρα του Πατέρα!

Ο δρόμος που οδηγεί στη Ζωή, περνάει υποχρεωτικά από τον Γολγοθά...!

(Εβρ.10:19), Έχοντας λοιπόν αδελφοί την παρρησία να μπούμε μέσα στα άγια, διαμέσου τού αίματος του Ιησού, μέσα από μία νέα και ζωντανή οδό, την οποία καθιέρωσε σε μας (**εγκαινίασε**=ο Ενώχ του Θεού), διαμέσου του καταπετάσματος, δηλαδή, της σάρκας του, και έχοντας μεγάλον ιερέα για τον οίκο τού Θεού, ας πλησιάζουμε με αληθινή καρδιά, με πληροφορία πίστης, έχοντας τις καρδιές μας καθαρισμένες από πονηρή συνείδηση, και λουσμένοι το σώμα με καθαρό νερό, ας κρατάμε την ομολογία τής ελπίδας ασάλευτη· επειδή, είναι πιστός αυτός που υποσχέθηκε.

Η «οδός του Σταυρού», η «οδός του αίματος», ο δρόμος της Θυσίας του Χριστού στον Γολγοθά, είναι η οδός που οδηγεί στη αιώνια ζωή, πίσω στον χαμένο παράδεισο, και στην αδιασάλευτη παρουσία του Θεού...!

(Αποκ.22:1), Και μου έδειξε έναν καθαρό ποταμό **με νερό τής ζωής**, λαμπερόν σαν κρύσταλλο, που έβγαине από τον θρόνο τού Θεού και του Αρνίου. Στο μέσον τής πλατείας της Πόλης, και του ποταμού, από εδώ και από εκεί, ήταν **το δέντρο τής ζωής**, που φέρνει δώδεκα καρπούς, κάνοντας κάθε έναν μήνα τον καρπό του· και τα φύλλα τού δέντρου είναι για θεραπεία των εθνών. Και δεν θα υπάρχει κανένα ανάθεμα πλέον· και ο θρόνος του Θεού και του Αρνίου θα είναι μέσα σ' αυτή τη Πόλη· και εκεί, οι δούλοι του θα τον λατρεύσουν.

Η Αίγυπτος την Εποχή του Ιωσήφ

Γιατί ο Θεός οδήγησε την ιστορία ώστε ο λαός Του να βρεθεί στην Αίγυπτο

Αντώνης Δ. Περιάλης (συνέχεια από το προηγούμενο)

Η Ιστορία του Ιωσήφ:

Μύθος ή Ιστορική Αλήθεια;

Η απουσία άμεσης αρχαιολογικής αναφοράς στον ίδιο τον Ιωσήφ δεν σημαίνει ότι η ιστορία του είναι μύθος. Αντιθέτως, η ύπαρξη ευρημάτων που ταιριάζουν απόλυτα με το ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο της αφήγησης αποτελεί μια ισχυρότατη ένδειξη ότι η ιστορία είναι ριζωμένη σε πραγματικά γεγονότα.

Γιατί η Ιστορία του Ιωσήφ

ΔΕΝ είναι Μύθος

Ας το δούμε με ένα παράδειγμα: Φανταστείτε ότι θέλετε να αποδείξετε πως ένα συγκεκριμένο άτομο βρέθηκε σε μια μεγάλη πόλη μια δεδομένη εποχή. Ίσως να μην έχετε φωτογραφία του, αλλά έχετε:

- Το εισιτήριο του αεροπλάνου με το όνομά του.
- Την απόδειξη από το ξενοδοχείο όπου διέμεινε.
- Ένα άρθρο σε τοπική εφημερίδα που περιγράφει το συνέδριο που παρακολούθησε.

Κανένα από αυτά δεν είναι «η φωτογραφία» του ίδιου, αλλά όλα μαζί δημιουργούν ένα ισχυρό, συνεκτικό πλαίσιο που επιβεβαιώνει την παρουσία του. Ακριβώς αυτό κάνουν τα αρχαιολογικά ευρήματα για τον Ιωσήφ.

Οι Έμμεσες Μαρτυρίες της Αρχαιολογίας

1. Το «Εισιτήριο»:

Η τοιχογραφία του Μπενί Χασάν

- **Τι δείχνει:** Σημιτικές ομάδες από τη Χαναάν να φτάνουν στην Αίγυπτο με ηγέτη, οικογένειες και αγαθά.
- **Γιατί είναι σημαντικό:** Επιβεβαιώνει το πλαίσιο της αφήγησης. Η Βίβλος αναφέρει ότι οι αδελφοί του Ιωσήφ ήρθαν από τη Χαναάν για να αγοράσουν σιτάρι· η τοιχογραφία αποδεικνύει πως τέτοιες μετακινήσεις ήταν πραγματικότητα και μάλιστα καταγράφηκαν σε τάφους Αιγυπτίων αξιωματούχων.

2. Η «Απόδειξη του Ξενοδοχείου»:

Τα αιγυπτιακά ονόματα και οι τίτλοι

- **Ακρίβεια της αφήγησης:** Στο κείμενο της Γένεσης χρησιμοποιούνται αυθεντικοί αιγυπτιακοί τίτλοι και ονόματα που δύσκολα θα γνώριζε κάποιος ξένος χωρίς προσωπική εμπειρία της αιγυπτιακής ζωής.

Παραδείγματα:

- Ο Ιωσήφ γίνεται «Βεζίρης» (Tjaty), ο δεύτερος ισχυρότερος άνθρωπος στην Αίγυπτο μετά τον Φαραώ.
- Ο Φαραώ του δίνει το αιγυπτιακό όνομα Ψονθομφανήχ, το οποίο έχει αυθεντικό αιγυπτιακό χαρακτήρα.
- Η σύζυγός του, Ασενέθ, κόρη του ιερέα Ποτιφερά (Πα-δι-πα-Ρα, «Αυτός που δίνει ο Ρα»), φέρει όνομα που συνάδει με την αιγυπτιακή θρησκευτική παράδοση.

3. Η «Τοπική Εφημερίδα»:

Η κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα

- **Αποθήκες σιτηρών:** Η περιγραφή της συγκέντρωσης και αποθήκευσης σιτηρών για επτά χρόνια ταιριάζει απόλυτα με τον γνωστό κεντρικό σχεδιασμό της αιγυπτιακής γεωργικής οικονομίας, ιδιαίτερα κατά το Μέσο Βασίλειο.
- **Η σημασία των ονείρων:** Η επιμονή του Φαραώ να ζητά ερμηνεία των ονείρων του αντανακλά με ακρίβεια την αιγυπτιακή θρησκευτική κοσμοθεωρία, όπου τα όνειρα θεωρούνταν μηνύματα των θεών.

Συμπέρασμα:

Ιστορία, όχι Μύθος

Καμία μυθοπλασία δεν θα μπορούσε να ενσωματώσει τόσο ακριβείς λεπτομέρειες μιας ξένης κουλτούρας χωρίς άμεση γνώση της. Η αφήγηση του Ιωσήφ στη Γένεση, όπως καταγράφεται από τον Μωυσή, είναι γεμάτη αυθεντικά αιγυπτιακά στοιχεία. Επομένως, στην ερώτηση «μήπως η ιστορία του Ιωσήφ είναι βιβλικός μύθος;», η απάντηση είναι σαφής: Όχι. Πρόκειται για μια ιστορική αφήγηση, βαθιά ριζωμένη σε ένα αυθεντικό και επαληθευμένο πλαίσιο. Τα αρχαιολογικά ευρήματα δεν μας δείχνουν τον ίδιο τον Ιωσήφ, αλλά μας αποκαλύπτουν τον κόσμο του με εντυπωσιακή ακρίβεια — γεγονός που ενισχύει ουσιαστικά την ιστορικότητα της αφήγησής του.

Ο Πάπυρος των Ονείρων:

Ένα Εντυπωσιακό Παράλληλο με την Ιστορία του Ιωσήφ

Υπάρχει όμως και κάτι ακόμη πιο εντυπωσιακό, στο οποίο αναφερθήκαμε νωρίτερα χωρίς λεπτομέρειες: ο **Πάπυρος των Ονείρων**

(**Dream Papyrus ή Papyrus Chester Beatty III**). Πρόκειται για ένα μοναδικό εύρημα που δείχνει πόσο αυθεντική και ακριβής είναι η βιβλική αφήγηση για την ερμηνεία των ονείρων από τον Ιωσήφ.

Τι είναι ο Πάπυρος των Ονείρων;

Σήμερα βρίσκεται στο British Museum του Λονδίνου. **Χρονολογείται** περίπου 1250–1100 π.Χ. (19η Δυναστεία). Αν και μεταγενέστερος από την πιθανή εποχή του Ιωσήφ, καταγράφει μια παράδοση που ήταν ήδη αιώνες παλαιά. Η πρακτική της ονειροκριτικής σίγουρα υπήρχε και στο Μέσο Βασίλειο. **Το περιεχόμενό του**

Dream Papyrus ή Papyrus Chester Beatty III

δεν είναι απλώς μια συλλογή ονείρων, αλλά ένα ερμηνευτικό εγχειρίδιο, ένα «σχολικό βιβλίο» για επαγγελματίες ονειροκρίτες, με συστηματική ταξινόμηση.

Δομή του Παπύρου

Πρόλογος: Τονίζει τη σημασία των ονείρων και της ερμηνείας τους.

Κατάλογος Ονείρων: Χωρίζεται σε «Καλά Όνειρα» και «Κακά Όνειρα».

Μορφή: Κάθε εγγραφή ακολουθεί σταθερό μοτίβο:

«Εάν ένας άνδρας βλέπει τον εαυτό του σε όνειρο...» (περιγραφή).

«...είναι καλό σημάδι» ή «είναι κακό σημάδι» (γενική εκτίμηση).

«Σημαίνει ότι...» (συγκεκριμένη ερμηνεία).

Παραδείγματα:

«Εάν ένας άνδρας βλέπει τον εαυτό του να βυθίζεται στο νερό: Καλό σημάδι. Σημαίνει ότι θα ξεπεράσει όλα τα εμπόδια.»
«Εάν ένας άνδρας βλέπει τον εαυτό του

σε καθρέφτη: Κακό σημάδι. Σημαίνει ότι θα αποκτήσει νέα γυναίκα.» (Πιθανόν λόγω της πίστης πως οι καθρέφτες έκρυβαν δαιμονικές δυνάμεις).

Παραλληλισμοί με την Ιστορία του Ιωσήφ

Η αφήγηση στη Γένεση παρουσιάζει γνώση αυτής της αιγυπτιακής παράδοσης:

1. **Η σημασία των ονείρων:** Στην Αίγυπτο τα όνειρα θεωρούνταν θεϊκά μηνύματα που αποκάλυπταν το μέλλον ή προειδοποιούσαν για κινδύνους. Αυτό εξηγεί γιατί ο Φαραώ και οι αυλικοί του ανησυχούσαν τόσο (Γεν. 40:5, 41:8).

2. **Ο ρόλος του ερμηνευτή:** Η ερμηνεία ονείρων ήταν ειδική γνώση, συχνά κληρονομική, που ανήκε σε ιερείς και σοφούς. Ο Ιωσήφ ξεχωρίζει επειδή αποδίδει την ικανότητά του «στον Θεό» (Γεν. 40:8, 41:16).

3. **Η μέθοδος ερμηνείας:**

- Ο Ιωσήφ δεν χρησιμοποιεί μαγικές τεχνικές, αλλά μια λογική και συμβολική προσέγγιση.
- Αναγνωρίζει τα βασικά σύμβολα (7 αγελάδες, 7 στάχυα).
- Τα ερμηνεύει με συνέπεια (7 χρόνια).
- Δίνει πρακτική ερμηνεία που συνδέεται άμεσα με τη γεωργία και την οικονομία της Αιγύπτου, αντίθετα με τις συχνά αυθαίρετες ερμηνείες του Παπύρου.

Το συμπέρασμα από τα παραπάνω είναι ότι η ύπαρξη του Παπύρου των Ονείρων είναι μια ισχυρή, έμμεση αρχαιολογική μαρτυρία που επιβεβαιώνει το ιστορικό πλαίσιο της ιστορίας

του Ιωσήφ. Δείχνει ότι:

- Η ονειροκριτική ήταν καθιερωμένη και σοβαρή επιστήμη στην Αίγυπτο.
- Η ανησυχία του Φαραώ για τα όνειρά του είναι ιστορικά εύλογη.
- Η άνοδος του Ιωσήφ, χάρη στην ικανότητά του να ερμηνεύσει όνειρα, είναι απολύτως πιστευτή.

Δεν πρόκειται για μυθοπλασία ενός συγγραφέα ξένου προς την Αίγυπτο. Αντίθετα, η αφήγηση «αναπνέει» αιγυπτιακή ατμόσφαιρα σε κάθε λεπτομέρεια, και ο Πάπυρος των Ονείρων είναι ένα από τα πιο εντυπωσιακά παραδείγματα αυτής της αυθεντικότητας. Όμως ας εξετάσουμε κάτι άλλο σε σχέση με την ιστορία του Λαού Ισραήλ. Ο Θεός υποσχέθηκε στον Αβραάμ ότι θα τον κάνει **μεγάλο λαό** (Γένεσις 12:1-3 · 15:5 -6 · 17:4-6). Γιατί όμως επέτρεψε ή οδήγησε τον λαό Του να ζήσει **400-430 χρόνια στην Αίγυπτο**; Η αφήγηση του Μωυσή στην Παλαιά Διαθήκη δεν μας δίνει σαφή εξήγηση.

Μπορούμε όμως να διατυπώσουμε μερικές σκέψεις:

1. Ο Αβραάμ όταν βγήκε από την Ουρ των Χαλδαιών — μια πόλη με σημαντικό πολιτισμό — αναγκαστικά έζησε νομαδική ζωή. Ο Ισαάκ ήταν βοσκός, όπως και ο Ιακώβ. Η ιστορία της κακοποίησης του Ιωσήφ ξεκινάει εκεί που τα αδέλφια του βοσκούσαν τα πρόβατά τους.
2. Οι βοσκοί εκείνη την εποχή — αλλά και αργότερα — θεωρούνταν ότι βρίσκονταν σε κατώτερο πολιτισμικό επίπεδο. Πολλές φορές η μαρτυρία τους δεν γινόταν σοβαρά αποδεκτή, επειδή, λόγω της μετακίνησής τους, δεν είχαν πρόσβαση σε μορφωτικά κέντρα.
3. Ένας λαός βοσκών, χωρίς σταθερή κατοικία, χωρίς πρόσβαση σε υποδομές και οργανωμένη διοίκηση, δύσκολα αναπτύσσει πολιτισμό, γραφειοκρατία και στρατιωτική ισχύ.

Αλλά μήπως οι Εβραίοι αφομοίωσαν, σε κάποιο βαθμό, την τεράστια πολιτιστική και επιστημονική και τεχνική κληρονομιά των Αιγυπτίων; Προτού το εξετάσουμε, ας δούμε ποιες επιστήμες και τεχνολογίες είχαν αναπτυχθεί στην Αίγυπτο εκείνη την εποχή — τόσο στην **τεχνολογία** όσο και στις **καθαρές επιστήμες** όπως τα μαθηματικά και η αστρονομία — γιατί αυτές δημιουργούν το υπόβαθρο μέσω του οποίου μπορεί να έγινε η πολιτισμική αφομοίωση.

Επιστήμες - Τεχνολογία

Μαθηματικά – αριθμητική / γεωμετρία

- *Moscow Mathematical Papyrus* (13η Δυναστεία, περί το 1850 π.Χ.), που περιέχει προβλήματα αριθμητικής & γεωμετρίας. (Wikipedia)

- *Berlin Papyrus 6619* (μέση-12η ή 13η Δυναστεία), που δείχνει προβλήματα που υποδηλώνουν γνώση σχέσης μεταξύ τετραγώνων (κάτι σαν πρόδρομοι του Πυθαγόρειου Θεωρήματος) (Wikipedia)

- Οι “Akhmim wooden tablets” με μαθηματικά προβλήματα, καταγραφή υπηρετών κλπ., κατά τη διάρκεια της 12ης Δυναστείας. Χρησιμοποιούνταν για μετρήσεις χωραφιών, υπολογισμούς επιφανειών & όγκων, φορολογίες, κατασκευές, τοπογραφία, σχεδιασμούς κτηρίων, γης, νερού.

Αστρονομία / Χρονομετρία

- Οργάνωση ημερολογίου 365 ημερών, με βάση τον ήλιο και τη σεληνιακή / αστρική παρατήρηση.

- Όργανα όπως ο *merkhet* για τον προσδιορισμό του νυκτερινού χρόνου και της κατεύθυνσης (π.χ. με συγκεκριμένα αστέρια)

- Η παρατήρηση των “ακέραιων” ή εξαιρετικά σταθερών άστρων (“imperishable stars”) που δεν δύνουν – σημαντικά για θρησκευτικές τελετές και προσανατολισμό των ναών/πυραμίδων, για καθορισμό εποχής σποράς, θερισμού, τελετουργιών, προσανατολισμό ναών & πυραμίδων, ιεροπρακτικές και θρησκευτικές ανάγκες.

Ιατρική / Θεραπείες / φαρμακευτική

- Ιατρικοί πάπυροι που περιγράφουν πληγές, τραύματα, θεραπευτικές συνταγές, χρήση φυτών / αρωμάτων / μετάλλων.

- Γνώση ανατομίας από τις πρακτικές ταριχεύσεων (μούμιες) – τουλάχιστον επαρκής για τις ανάγκες ταρίχευσης και χειρουργικών επεμβάσεων.

- Θεραπείες τραυμάτων, ασθενειών, χρήση φαρμάκων από φυτά, ταριχεύσεις – και πιθανώς πρόληψη / καθαριότητα / υγιεινή σχετική με θρησκευτικές & πρακτικές ταφής.

Αρχιτεκτονική / Μηχανική / Κατασκευές

- Κατασκευή μεγάλων μνημείων όπως πυραμίδες, ναοί, οριζόντια & κάθετα έργα (αρδευτικά συστήματα, κανάλια).

- Χρήση πρακτικών μετρήσεων (κύβος “cubit”, μέτρα γωνιών, ευθυγράμμιση) και εργαλείων (συρματόσχοινα, σχοινιά, επίπεδα) για ακριβή κατασκευή.

- Τεχνολογία μετάλλων (χαλκός, μπρούντζος), εργαλεία κοπής λίθου, τεχνικές χειρισμού και μεταφοράς λίθων. Χτίσιμο μνημείων με μεγάλη ακρίβεια, υποδομές για άρδευση και ύδρευση, κατασκευή σπιτιών, ναών, τάφων · χρήση εργαλείων και δεξιολογίας.

Άλλες τεχνολογίες / πρακτικές

- Ταριχεύσεις / διαδικασίες μουμιοποίησης, που απαιτούν γνώση χημείας / φυσιολογίας / συντήρησης σώματος.

- Παραγωγή υφασμάτων, κεραμικής, χρωμάτων, κοσμημάτων.
- Για καθημερινή ζωή, διακόσμηση, κοινωνική διάκριση, τελετές, ρούχα, καλλωπισμούς.

Αρα υπήρχε ένα πολύ πλούσιο “υπόβαθρο γνώσης” στην Αίγυπτο, το οποίο θα μπορούσε να επηρεάσει τους Εβραίους ;

Για να είμαστε κάτω από την αμερόληπτη επιστημονική έρευνα πρέπει να πούμε:

- Δεν υπάρχουν εγγραφές που να δείχνουν με σαφήνεια ότι υπήρχαν σχολεία που να διδάσκουν αυτά τα πράγματα σε όλους τους κατοίκους, ειδικά στους σκλάβους (αν υπήρχαν) ή στους ξένους. Πολύ συχνά οι γνώσεις ήταν προνόμιο των γραμματέων, των ιερέων, των τεχνιτών, και των υψηλά ιστάμενων.
- Δεν υπάρχει άμεση πηγή που να λέει ότι οι Εβραίοι, εάν ήταν σκλάβοι, συμμετείχαν ενεργά στη μαθηματική, ιατρική ή αστρονομική έρευνα — οι πηγές της Βίβλου είναι διαφορετικής φύσης (θρησκευτικής / αφηγηματικής) και δεν δίνονται λεπτομέρειες για εκπαίδευση ή μεταφορά τεχνογνωσίας.
- Ο χρόνος, οι βασιλείες και οι περίοδοι δεν είναι πάντοτε ασφαλώς χρονολογημένες — υπάρχει διαφωνία μεταξύ αιγυπτιολόγων για το πότε ακριβώς συνέβησαν ορισμένα γεγονότα.

Όμως μπορούσαν οι Εβραίοι (ακόμα κι αν ήταν σκλάβοι) να ωφεληθούν

Πιθανοί τρόποι ωφέλειας των Εβραίων

- Έμμεση έκθεση: εργαζόμενοι γύρω από κατασκευές, ναούς, εργαστήρια, παρατήρηση τεχνολογιών (π.χ. εργαλεία, μέτρα, υπολογισμούς).
- Επαφή με μορφωμένα πρόσωπα (γραφείς, τεχνίτες, αρχιτέκτονες) που κατείχαν γνώσεις μαθηματικών / αστρονομίας.
- Προσαρμογή πρακτικών: π.χ. μέτρηση γης, κατασκευή υποδομών, τεχνικές ταρίχευσης / θεραπείας, χρήση φαρμάκων.
- Να χρησιμοποιούνται ως εργάτες μετεκπαιδευμένοι σε τεχνικές (π.χ. μετρήματα, μεταφορά, τοπογραφία) — αλλά δεν υπάρχουν αποδείξεις ότι συμμετείχαν ως επιστήμονες ή μαθηματικοί ερευνητές.

Έτσι, ίσως μπορούμε να πούμε ότι είχαν έμμεση ωφέλεια μέσω τεχνολογιών που διαχέονταν στην ευρύτερη κοινωνία, αλλά και των επιστημών που ήταν πίσω από αυτές, μέσω εργατών που μάθαιναν πρακτικές, μέσω της επαφής με τον αιγυπτιακό πολιτισμό.

Πράγματι υπάρχουν μελέτες που αποδεικνύουν ακριβώς αυτό

1. **Archaeological “four-room houses” στο Tell el-Dab’a (Αβάρες)**

Ο Manfred Bietak και άλλοι βρήκαν σπίτια με σχέδιο “four-room house” στην περιοχή του Avaris (τη θέση της αρχαίας Αβάρες / Ramses) που χρονολογούνται στην Μέση-Νεότερη Χαλκοκρατία. Το σπίτι με αυτό το σχέδιο θεωρείται χαρακτηριστικό αρχιτεκτονικό στοιχείο που χρησιμοποιούσαν οι Ισραηλίτες / Εβραίοι στην Εποχή του Σιδήρου. Η ύπαρξή του στην Αίγυπτο δείχνει πως κάποιοι άνθρωποι με πολιτισμικές συνήθειες / σχέδια που ταυτίζονται με πόλεις / σπίτια της Κανάαν ήταν εγκατεστημένοι εκεί, πράγμα που σημαίνει ότι υπήρχε επαφή ή μετάδοση αρχιτεκτονικών στοιχείων.

2. **“Origins of the Hebrews: New Evidence of Israelites in Egypt from Joseph to the Exodus” (Douglas Petrovich)**

Σε αυτή τη μελέτη συγκεντρώνονται διάφορες αρχαιολογικές, επιγραφικές, εικονογραφικές αποδείξεις ότι οι Ισραηλίτες ίσως να κατοικούσαν στην Αίγυπτο κατά διαφορετικές περιόδους, πιθανόν σε σχέσεις διαμονής, διαχείρισης, ή και ως διοικητικά πρόσωπα. Παράδειγμα: Τα σπίτια “four-room houses”, όπως είπα, και άλλα στοιχεία οικίας / εγκατάστασης.

3. **Onomasticon Amenope και άλλες αιγυπτιακές πηγές με σεμιτικά τοπωνύμια**

Υπάρχουν εγγραφές αιγυπτιακές που περιλαμβάνουν τοπωνύμια ή ονόματα που είναι σημιτικά / φαίνονται σαν να προέρχονται από σημιτικές γλώσσες, που δείχνει ότι υπήρχαν πληθυσμοί που μιλούσαν γλώσσες της Χαναάν κοντά στα αιγυπτιακά

Αυτό υποστηρίζει την πιθανότητα ότι υπήρχαν πολιτισμικές επιρροές ή αλληλεπιδράσεις μεταξύ Αιγυπτίων και ξένων πληθυσμών.

4. **Αναφορές σε βιβλικά στοιχεία συγκρινόμενα με την αρχαιολογική τάση**

Οι μελέτες επισημαίνουν ότι ενώ η αφήγηση της Βίβλου αναφέρει ότι οι Εβραίοι είχαν μεγάλο πληθυσμό στην Αίγυπτο, δεν βρίσκουμε άμεσα στοιχεία ότι υπήρχαν επίσημες σχολές μαθηματικών ή μεγάλες ακαδημαϊκές δομές όπου οι Εβραίοι θα εκπαιδεύονταν σε αυτές. Πολλές από τις πληροφορίες για τον Ιωσήφ δεν επαληθεύονται από αιγυπτιακές πηγές: δεν υπάρχει π.χ. σωζόμενο έγγραφο που να λέει “Ιωσήφ έκανε αυτό το έργο” με στοιχεία μαθηματικά ή αστρονομικά.

5. **Γλωσσικά / πολιτισμικά στοιχεία (loanwords, τεχνοτροπίες)**

Κάποιες λέξεις της Βίβλου φαίνεται να έχουν αιγυπτιακή καταγωγή ή επιρροή

(αιγυπτιακά δάνεια-λέξεις). Αυτό δείχνει ότι οι συγγραφείς είχαν επαφή με αιγυπτιακή κουλτούρα και γλώσσα. Αρχιτεκτονικά / τεχνολογικά στοιχεία (παράδειγμα τα σπίτια) μπορεί να αποτελούν ένδειξη ότι πολιτισμικά πρότυπα διέρρεαν από Αίγυπτο προς τους ξένους πληθυσμούς.

Συνοψίζοντας, στον αρχικό μας τίτλο θέσαμε και το ερώτημα:

Γιατί ο Θεός οδήγησε την ιστορία ώστε ο λαός Του να βρεθεί στην Αίγυπτο;

Μετά από τα επιστημονικά στοιχεία που παραθέσαμε, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι ο Θεός είτε επέτρεψε είτε οδήγησε τον λαό Του στην Αίγυπτο για να αφομοιώσει ένα μέρος του πολιτισμού και των επιστημών από μια υπερδύναμη της εποχής.

Πράγματι, το κράτος του Ισραήλ θεωρήθηκε και αυτό κυρίαρχο έθνος την εποχή του Σολομώντα· αλλά πιστεύουμε ότι δεν θα μπορούσε να φτάσει εκεί **αν δεν είχε ως υπόβαθρο πολιτιστικό και επιστημονικό** τη θητεία του στον μεγάλο πολιτισμό της Αιγύπτου.

Δεν ξεχνούμε ότι η βιβλική αφήγηση λέει πως ο Μωυσής, υιός της θυγατέρας του Φαραώ, εκπαιδεύτηκε σε αυτόν τον πολιτισμό μέχρι να εγκαταλείψει το παλάτι. Αυτό του έδωσε τη δυνατότητα να συγγράψει την Πεντάτευχο — όχι ως καθαρά επιστημονικό ή ιστορικό βιβλίο, αλλά ως βιβλίο που **δεν περιέχει ούτε ιστορικές ούτε επιστημονικές ανακρίβειες**. Όλα αυτά τα στοιχεία ενσωματώθηκαν σε μια ακέραιη — ηθικά και πνευματικά — προσωπικότητα, την προσωπικότητα του Ιωσήφ. Ο λαός της Αιγύπτου, όμως, παρά την καταδυνάστευση και την τιμωρία που υπέστη λίγο πριν την Έξοδο των Εβραίων, παραμένει ξεχωριστός στα μάτια του Θεού. Γι' αυτό ο Θεός παραγγέλλει **στην Παλαιά Διαθήκη** πώς να συμπεριφέρονται οι Ισραηλίτες στην Αίγυπτο, επειδή τους φιλοξένησε.

Σχετικά εδάφια είναι:

Έξοδος 22:21: «Οὐ θλίψεις προσήλυτον οὐν ἐὰν ᾗ προσήλυτος παρὰ σοὶ, οὐδὲ κακομελετήσεις αὐτόν· ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῇ Αἰγύπτου.» Μετάφραση Περγαμος: «Και τον ξένο δεν θα τον κακοποιήσεις ούτε θα τον καταδυναστεύσεις· επειδή, ξένοι σταθήκατε στη γη τῆς Αιγύπτου.»

Λευιτικό 19:34: «Ὡς ὁ αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀγαπήσεις αὐτὸν ὡς σεαυτὸν· ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῇ Αἰγύπτου· ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν.» Μετάφραση Πέργαμος: «ο ξένος, που παροικεί με σας, θα είναι σε σας όπως ο αυτόχθονας, και θα τον αγαπάς όπως τον εαυτό σου· επειδή, ξένοι σταθήκατε στη γη τῆς Αιγύ-

πτου. Εγώ [εἰμαι] ο Κύριος ο Θεός σας.»

Επίλογος

Όπως ένας κυβερνήτης που κτίζει ένα μεγάλο ανάκτορο πάνω σε γερά θεμέλια, έτσι και η πίστη μας — η ταυτότητά μας ως λαός του Θεού — χρειάζεται σταθερά θεμέλια· και θεμέλιο τέτοιο δεν μπορεί να είναι τίποτα λιγότερο από την σύγκλιση πίστης, γνώσης και εμπειρίας.

Ο Ιωσήφ δεν ήταν απλά ιθαγενής ξένος· ήταν παιδί πίστης, παιδί ενός Θεού που βλέπει πέρα από τα όρια της φυλής ή της θέσης. Η ζωή του στην Αίγυπτο δεν ήταν “παράκαμψη”· ήταν σχολείο — σχολείο πολιτισμού, σχολείο επιστήμης, σχολείο διακυβέρνησης, σχολείο ηθικής.

Και έτσι, όταν ο λαός Ισραήλ βγήκε από την Αίγυπτο, δεν βγήκε μόνο από τη σκλαβιά — βγήκε με ένα πολιτιστικά πλούσιο υπόβαθρο, με γνώσεις και πρακτικές που θα έμεναν ως κληρονομιά· με έναν Μωυσή που ήξερε γραφή, διοίκηση και θεϊκή υπόσχεση.

Αυτό που αναδεικνύεται είναι ότι ο Θεός δεν ήθελε απλώς μια φυλή, αλλά έναν λαό «διαμορφωμένο» — έναν λαό που δεν θα χρειαζόταν μόνο δύναμη, αλλά σοφία· όχι μόνο τόπο, αλλά νόημα· όχι μόνο βίο, αλλά προορισμό.

Και αυτή είναι η μεγαλύτερη δόξα της ιστορίας του Ισραήλ: ότι, μέσα από το σκοτάδι της δοκιμασίας στην Αίγυπτο, αχνοφαινόταν η προετοιμασία προς την Ελευθερία — το φως που ακόμα και σήμερα μπορεί να οδηγήσει τον άνθρωπο που αναζητά τη γνώση, τη δικαιοσύνη και την αλήθεια.

Κλείνοντας, βλέπουμε πως η ιστορία του λαού Ισραήλ στην Αίγυπτο δεν είναι απλώς μια αφήγηση σκλαβιάς και εξόδου· είναι ένα ταξίδι διασποράς, επίδρασης και πολιτισμικής μεταμόρφωσης.

Ο Θεός, επιτρέποντας στους Ισραηλίτες να ζήσουν στην Αίγυπτο, δεν τους απομόνωσε· αντίθετα, τους τοποθέτησε σε ένα περιβάλλον όπου η γνώση, η επιστήμη, η διοίκηση και ο πολιτισμός ανθούσαν, ώστε να διαμορφώσουν μια ταυτότητα ικανή για σοφία και ηγεσία.

Και όταν ήρθε η Έξοδος, δεν ήταν μόνο απελευθέρωση από δουλεία· ήταν απαρχή ενός λαού, ο οποίος έφερε μέσα του στοιχεία ενός μεγάλου πολιτισμού, στοιχεία που θα καθόριζαν μορφή, πίστη και υπόσταση· μέχρι σήμερα. Έτσι, δεν μπορούμε να δούμε την Αίγυπτο μόνο ως σκηνικό πόνου, αλλά και ως διακονία — ως χώρο όπου ο Ιωσήφ, ο Μωυσής, αλλά και όλος ο λαός Ισραήλ οικοδομήθηκαν σε σθένος, σοφία και πνεύμα, για να φέρουν ένα φως που ξεπερνά τα σύνορα, τις εποχές και τις δοκιμασίες.

«Θα σταθείς στον κλήρο σου» (Δνλ.12:13)

Αλέξανδρος Δαδάος

Εν πρώτοις, σας παρέδωσα εκείνο, το οποίο και παρέλαβα, ότι ο Χριστός πέθανε εξαιτίας των αμαρτιών μας, σύμφωνα με τις γραφές· και ότι θάφτηκε, και ότι την τρίτη ημέρα αναστήθηκε, σύμφωνα με τις γραφές» (Κρθ.15:3-4).

Σε κάποια συνάντησή, έφτασε ταλαιπωρημένος και κατάκοπος, με αρκετή καθυστέρηση ο διευθύνων ΣΠ, έχοντας πλάι του τη σύζυγό του.

-Πρέπει να πούμε ένα καφέ, είπε μπαίνο-

ντας, στον επί της υποδοχής υπεύθυνο ΑΔ, και εκείνος έδωσε εντολή να φερθεί ο καφές.

-Πώς τον θέλετε, ρώτησε ο καφετζής.

-Φτιάξε τον μέτριο ήταν η απάντησή, για να είμαστε μέσα, καθώς ο ομιλητής ήταν απασχολημένος χαιρετώντας τους παρευρισκόμενους. Βρισκόταν ήδη στην έδρα και η ομιλία του είχε αρχίσει με σχετικές αναφορές στα αίτια της καθυστέρησής του, όταν ο καφές έφτασε και ο καφετζής προχώρησε προς την έδρα και τον άφησε στο πλάι, δίπλα στο νερό.

Τον κοίταζε περίεργος ο ομιλητής και χαμογέλασε καθώς κατάλαβε περί τίνος επρόκειτο.

-Άλλο εννοούσα είπε.

Συμβαίνει μερικές φορές να γίνονται παρεξηγήσεις από απλές και αστείες, μέχρι σοβαρές και προσβλητικές, λόγω κάποιας παρερμηνείας. Στη προκειμένη περίπτωση ο εισηγητής ζήτησε πολύ απλά να συζητήσει κάποιο θέμα με τον επί της υποδοχής υπεύθυνο, αλλά η ώρα

και οι συνθήκες ήταν τέτοιες που δημιούργησαν μια άλλη εικόνα. Κάτι παρόμοιο συνέβη στην εκκλησία της Κορίνθου. Οι πιστοί της Κορίνθου, δεν είχαν καταλάβει το τόσο βασικό θέμα της ανάστασης των νεκρών και από ό,τι συμπεραίνεται υπήρχαν έντονες μεταξύ τους συζητήσεις, οι οποίες έφτασαν στα αυτιά του αποστόλου Παύλου. Αυτό, τον ανάγκασε να τους γράψει και να τους αναλύσει όσο πιο πειστικά μπορούσε, αυτό το σημαντικότερο θέμα.

Όλο το ευαγγέλιο στη ουσία, στρέφεται γύρω από την ανάσταση των νεκρών. Αν δεν υπάρχει ανάσταση νεκρών τονίζει ο Παύλος, τότε μάταιο είναι το ευαγγέλιο, μάταιη και η πίστη σας, είμαστε δε και ψευδομάρτυρες του Θεού, επειδή δώσαμε μαρτυρία για τον Θεό, ότι ανέστησε τον Χριστό· τον οποίο δεν ανέστησε, αν, καθ' υπόθεση, οι νεκροί δεν ανασταίνονται.

Η ανάστασή μας είναι το πρώτο, το σημαντικότερο, το ζωτικότερο έργο της Θεϊκής μέριμνας για όλο το ανθρώπινο γένος. Είναι η μεγαλειώδης έκρηξη, το Big bang της αγάπης και του ελέους του Θεού. Είναι ο θρίαμβος της ζωής εναντίον του θανάτου. Είναι ένα έργο που στοίχισε πολύ, πάρα πολύ ακριβά στον ίδιο τον Θεό. Ο άνθρωπος, εσύ και εγώ είμαστε όπως και να το κάνουμε το αρτιότερο δημιούργημα του Θεού και Δημιουργού του υλικού μας σύμπαντος. Γι' αυτό ακριβώς, είμαστε και ο στόχος του πανάρχαιου και φοβερού φιδιού, του εχθρού των ψυχών και των σωμάτων μας. Εμείς οι ίδιοι, όπως και ο Δημιουργός μας είμαστε μικροί δημιουργοί επί της ύλης, και τόσο δημιουργικοί μάλιστα, που δεν προλαμβανόμαστε στη δημιουργικότητά μας. Ειδικά τα τελευταία χρόνια φτάσαμε στο μη παρέκει. Σήμερα καθώς έγραφα κάτι στον υπολογιστή μου και χωρίς να φορώ ακουστικά, άρχισε μια φωνή να διαβάξει ολοκάθαρα και τόσο όμορφα φωνητικά αυτά που είχα γράψει, ώστε τα έχασα! Τηλεφώνησα αμέσως σε γνωστούς που με βοηθούν στα του υπολογιστή και μου εξήγησαν πως υπάρχει μια «εφαρμογή», την οποία δεν ήξεραν ούτε οι ίδιοι, η οποία εκτελεί αυτή τη διαδικασία! Κατά λάθος είχα καταφέρει κάτι που δεν ήξεραν ούτε οι δάσκαλοί μου... Την

είχαν απλώς ακουστά. Ίσως όταν θα διαβάξεις αυτά τα λόγια, να έχουν προχωρήσει τόσο πολύ τα πράγματα που θα πεις και εσύ για την περίπτωση μου, «σιγά το πράγμα ακόμα εκεί είσαι!»... Μπορούμε να καταλάβουμε πόσο υψηλά έχει φτάσει ο ανθρώπινος νους;

Δεν είσαι και δεν είμαι τυχαίος.

Είμαστε γέννημα και θρέμμα του ίδιου του Δημιουργού και δωρητού της Νοημοσύνης, της έμφυτης νοημοσύνης και όχι της τεχνητής. Είμαστε η ευλογία εκείνου του «αυξάνεστε», δηλαδή του αναπτυχθείτε πνευματικά και όχι απλά του αριθμητικού πληθύνετε, του Κήπου της Εδέμ!

Ζούμε μήπως στις τελευταίες των τελευταίων ημερών της προφητικής καταγραφής του Δανιήλ;

Ο Δανιήλ επισημαίνει πως τις τελευταίες μέρες η Γνώση θα πληθύνει και πολλοί θα περιτρέχουν. Περιτρέχω σημαίνει τρέχω προς κάθε κατεύθυνση. Δεν πρόκειται για την μετακίνηση των πληθυσμών που ανέκαθεν υπήρχε βία, ή και εθελούσια εξ αιτίας κάποιας ανάγκης. Με απλά λόγια η εκτόξευση του τουρισμού ανταποκρίνεται πλήρως στο περιτρέξιμο. Ο τουρισμός είναι φαινόμενο της εποχής μας, θεωρούμενος μάλιστα θεμελιώδες στοιχείο της γήινης ζωής μας.

Λίγο αργότερα όμως και στο ίδιο το τελευταίο κεφάλαιο γράφει ο Δανιήλ και κάτι άλλο που με πρώτη ανάγνωση δεν του δίνουμε και ιδιαίτερη βαρύτητα, είναι όμως σημαντικότερο και πολύ ευλογημένο για όλους εκείνους που δεν διαβάζουν απλά την Βίβλο, αλλά κοντοστέκονται κιόλας σκεπτόμενοι αυτά που διαβάζουν.

Ενώ ο Δανιήλ αναφέρεται στη μεγάλη θλίψη των τελευταίων ημερών, στην συνέχεια, μας λέει το εξής καταπληκτικό!

«Και εγώ, ο Δανιήλ, κοίταξα, (προφανώς συνερχόμενος από την οπτασία του Αγγέλου), και ξαφνικά δύο άλλοι στέκονταν, ο ένας στην από εδω όχθη, και ο άλλος στην από εκεί, όχθη του ποταμού. Και ο ένας είπε στον άνδρα που ήταν ντυμένος λινά, ο οποίος ήταν επάνω από τα νερά του ποταμού: Μέχρι πότε θα είναι το τέλος αυτών των θαυμάσιων πραγμάτων»;

Τί είναι πάλι τούτο; Ποια είναι τα θαυμάσια πράγματα που είδε ο συγκεκριμένος άνθρωπος; Μέχρι τώρα είχαμε την περιγραφή της μεγάλης θλίψης, στην οποία κάθε άλλο παρά «θαυμάσια» πράγματα υπαινίσσονται. Μήπως ο ποταμός, είναι ο ποταμός της ιστορίας και οι εκατέρωθεν των οχθών άνδρες είναι εκπρόσω-

ποι της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης;

Συνεχίζοντας διαβάζουμε:

«Και άκουσα τον άνδρα, που ήταν ντυμένος λινά, ο οποίος ήταν επάνω από τα νερά του ποταμού, όταν ύψωσε το δεξί του χέρι και το αριστερό του στον ουρανό, και ορκίστηκε σ' αυτόν που ζει στον αιώνα, ότι θα είναι σε καιρόν, καιρούς, και μισό καιρό· και όταν συντελεστεί ο διασκορπισμός τής δύναμης του άγιου λαού, όλα αυτά θα εκπληρωθούν.

Και εγώ άκουσα, αλλά δεν κατάλαβα· τότε, είπα: Κύριέ μου, ποιο είναι το τέλος τους;

Και είπε: Πήγαινε, Δανιήλ· επειδή, τα λόγια αυτά είναι κλεισμένα και σφραγισμένα, μέχρι τον έσχατο καιρό. Πολλοί θα καθαριστούν, και θα λευκανθούν, και θα δοκιμαστούν· και οι ασεβείς θα ασεβούν· και κανένας από τους ασεβείς δεν θα καταλάβει· όμως, οι συνετοί θα καταλάβουν».

Ακολουθούν διάφορες χρονολογικές επισημάνσεις για τις οποίες μόνο υποθέσεις γίνονται καθώς οι χρόνοι και οι καιροί ανήκουν στην αποκλειστική εξουσία του Ουράνιου Πατέρα μας.

Αν λοιπόν ο Δανιήλ ο οποίος μίλησε με τις ουράνιες δυνάμεις δεν κατάλαβε, θα είναι μάταιο για εμάς να πούμε πως καταλαβαίνουμε εκείνα που ο Θεός έβαλε στην δική του αποκλειστική εξουσία.

Εμάς τους Χριστιανούς μας αρέσει να απολαμβάνουμε το:

«Πήγαινε, Δανιήλ· επειδή, τα λόγια αυτά είναι κλεισμένα και σφραγισμένα, μέχρι τον έσχατο καιρό. Πολλοί θα καθαριστούν, και θα λευκανθούν, και θα δοκιμαστούν· και οι ασεβείς θα ασεβούν· και κανένας από τους ασεβείς δεν θα καταλάβει· όμως, οι συνετοί θα καταλάβουν».

Όσο για τα θαυμάσια πράγματα που είδε ο ένας εκ των δύο ανδρών της όχθης, μήπως πρόκειται για τα απίστευτα θαυμάσια επιτεύγματα της εποχής μας όπως π.χ. τα αεροπλάνα, τα κρουαζιερόπλοια, τους ουρανοξύστες, τα κινητά μας, τις τηλεοράσεις μας κλπ, κλπ.; Μήπως μας είδε να συνομιλούμε και να βλέπομαστε μεταξύ μας ενώ βρισκόμαστε ο ένας στην Ανατολή και ο άλλος στη Δύση, ή ακόμη και από το Διάστημα; Μήπως; Ότι και να είναι, εσύ πιστέ πήγαινε μέχρι το τέλος· και θα αναπαυθείς, και θα σταθείς στον κλήρο σου στο τέλος των ημερών. Να λοιπόν και πάλι η ανάσταση των νεκρών. Θα σταθείς στον κλήρο σου... «Ελάτε οι ευλογημένοι του τού Πατέρα μου, κληρονομήστε τη βασιλεία, που είναι ετοιμασμένη σε σας από τη δημιουργία τού κόσμου» (Μτθ.25:34).

Μία όμορφη ιστορία

Γ. Εσαγιάν

Ο Θεός έκτισε την γη, την οποία την προόρισε σαν κατοικία του ανθρώπου, τον οποίο τον δημιούργησε κατ' εικόνα Αυτού. Τον έβαλε στον παράδεισο, και καθώς θα απολάμβανε ο άνθρωπος την ζωή, την χαρά και την ευτυχία θα απέδιδε στον Δημιουργό του Θεό την λατρεία, την δόξα, και την τιμή. Βασιλεία Θεού λογίζεται η κατάσταση αυτή στον παράδεισο. Ο άνθρωπος όμως στην πορεία της ζωής του αμάρτησε! Οι ευλογητές

βολής κόσμου »(Α' Πέτρ.1//20.)

Τι θα ακολουθήσει ; Ο Χριστός μαζί με τους αγίους Του σαν πέτρα που απεκόπη από το όρος Σιών, θα συντρίψει την βασιλεία του διαβόλου και η βασιλεία του Θεού, θα απλωθεί πάνω σε όλη την γη. Τότε θα εκπληρωθεί το γραμμένο. «Οι όσιοι (οι του Χριστού άγιοι) θα αγάλλονται με δόξα.....και με δίστομη ρομφαία στο χέρι τους για να κάνουν εκδίκηση στα έθνη.....για να δέσουν τους βασιλιάδες τους με αλυσίδες,

Ιρανικοί πύραυλοι κτυπούν το Ισραήλ

σχέσεις του Θεού με τον άνθρωπο διεκόπησαν. Ο εχθρός του Θεού και του ανθρώπου ο διάβολος, ο όφιος ο αρχαίος, καιροφυλακτούσε, εκμεταλλεύτηκε την παράβαση της εντολής του Θεού από τον άνθρωπο και τον υπήκοο του.

Έτσι έγινε ο άρχων και ο θεός του κόσμου τούτου. Αποπειράθηκε να πειράξει ακόμα και τον Άνθρωπο Ιησού Χριστό αλλά όπως ξέρουμε απέτυχε. «Έρχεται ο άρχοντας τούτου του κόσμου, και δεν έχει τίποτε μέσα σε εμένα.»(Ιωαν.14/30.) Ο Θεός όμως δεν κατελήφθη εξ απρόοπτου. Είχε ετοιμάσει και ήταν μέσα στο σχέδιο Του το «Αρνίο (θεωρούμενο) εσφαγμένο προ κατα-

και τους ένδοξους με σιδερένια δεσμά, για να εκτελέσουν επάνω τους την γραμμένη κρίση. Αυτή η δόξα θα είναι σε όλους τους οσίους Του. Αλληλουΐα.» (Ψαλμ.149/5-9.) .

Η καταστροφή της βασιλείας των εθνών δια του «λίθου» εικονίζεται στην Αποκάλυψη, με την καταστροφή της μεγάλης πόλης της Βαβυλώνας. Η μυστηριώδης αυτή πόλη είναι ο παρών πονηρός ο κόσμος. «ολόκληρος ο κόσμος που είναι στην κυριαρχία του πονηρού.»(Α! Ιωαν.5/19.). «Και η γυναίκα που είδες, είναι η μεγάλη πόλη, που έχει βασιλεία επάνω στους βασιλιάδες της γης.»(Αποκ.17/18). «Και ένας ισχυρός Άγγελος σήκωσε μια πέτρα σαν μεγάλη μυ-

λόπετρα, και την έριξε στην θάλασσα, λέγοντας. Έτσι με ορμή θα ριχτεί η μεγάλη πόλη Βαβυλώνα, και δεν θα βρεθεί πλέον». (Αποκ.18/21.) Και αφού θα έχει εξαφανισθεί από το πρόσωπο της γης η βασιλεία του κόσμου (βαβυλών η μεγάλη), τότε θα αρχίσει να κατεβαίνει από τον ουρανό η Νέα Ιερουσαλήμ.(η πόλη του Κυρίου). Πάνω στην νέα αυτή γη, θα κατοικήσουν όλοι όσοι είχαν αρπαχθεί, όλοι όσοι είχαν κοιμηθεί εν Κυρίω και αναστήθηκαν κατά την αρπαγή και μετά θα ακολουθήσει η ανάσταση των υπολοίπων νεκρών. Και σαν πολίτες της ευλογητής εκείνης βασιλείας θα λογισθούν οι ως πρόβατα της παραβολής εικονιζόμενοι. Τότε θα εκπληρωθεί το γραμμένο « και πάνω σε τούτο το βουνό, ο Κύριος των δυνάμεων θα κάνει σε όλους τους λαούς ευωχία από παχιά. Ευωχία από κρασιά στον τρύγο τους, από παχιά γεμάτα μυελό, από καθαρισμένα κρασιά πάνω στον τρυγητό. Και το βουνό τούτο θα αφανίσει το πρόσωπο του περικαλύμματος εκείνου που περισκεπάζει όλους τους λαούς τους, και το κάλυμμα αυτό που σκεπάζει όλα τα έθνη. Θα καταπιεί τον Θάνατο με νίκη. Και ο Κύριος ο Θεός θα σφουγγίσει τα δάκρυα από όλα τα πρόσωπα. Και θα εξαλείψει το όνειδος αυτού του λαού από ολόκληρη την γη. Επειδή, ο Κύριος μίλησε». (Ησ.25/6-9). «Θεέ δώσε τη κρίση στον Βασιλιά (στον Χριστό) που θα κρίνει την οικουμένη για να κρίνει τον λαό σου με δικαιοσύνη (όλοι οι λαοί ως λαός Ισραήλ τότε)..... Άξιος ευλογίας είναι ο Κύριος ο Θεός του Ισραήλ, που Αυτός μόνο κάνει θαυμάσια». (Ψαλ. 72/1,2-18).

«επειδή πρέπει να βασιλεύσει (ο Χριστός) μέχρις ότου βάλει όλους τους εχθρούς του κάτω από τα πόδια του..... τελευταίος καταργείται ο θάνατος». (Α' Κορινθ. 15/25,26) .

Μεγαλοπρεπές το σχέδιο του Θεού «να ανακεφαλαιώσει τα πάντα στον Χριστό, και αυτά που είναι μέσα στους ουρανούς και αυτά που είναι πάνω στην γη» (Εφεσ. 1/10).

Και « να κάνει τα πάντα νέα» (Αποκ. 21/5). Καινούργιους ουρανούς, καινούργια γη, καινούργιο άνθρωπο πάνω στην γη. Ο απόστολος Παύλος μας βεβαιώνει «ότι το σχήμα αυτού του κόσμου θα παρέλθει». (Α' Κορ.7/29-31).

Αυτή η καινούργιομένη καρδιά, θα είναι ναός του Θεού στο μέλλον, για να δοξάζεται ο Θεός δια του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας . Η ευλογητή αυτή κατάσταση λαμβάνει χώρα από σήμερα, σε αυτούς που πιστεύουν στον

Χριστό. Εκεί στην νέα Ιερουσαλήμ θα είναι «ο θρόνος του Θεού και του Αρνίου θα είναι μέσα σ' αυτήν την πόλη του και όλοι οι δούλοι του (όλοι οι σεσωσμένοι) που θα τον λατρεύουν. Και που θα δουν το πρόσωπο του, και το όνομα Του θα είναι επάνω στα μέτωπα τους». (Αποκ. 22/3-4).

Τότε η εκκλησία Του μαζί με τον Χριστό σαν μια οικογένεια, θα έχει γίνει το « ένας Θεός και Πατέρας όλων, Αυτός που είναι επάνω απ' όλους, και διαμέσου όλων, και μέσα σε όλους εσάς.» (Εφεσ. 4/6).

« να είναι ο Θεός τα πάντα» (Α' Κορ. 15/28).

« Κάθε πνοή ας αινεί τον Κύριο. Αλληλούια». (Ψαλ. 150/6).

Τότε θα μπορεί να πραγματοποιηθεί το « ας έρθει η βασιλεία σου, ας γίνει το θέλημα σου, όπως στον ουρανό, έτσι και πάνω στην γη». (Ματθ. 6/10). Τότε θα α έχει πλήρως εκπληρωθεί. Δέξου Κύριε τον έπαινο μας γιατί έκρυψες τα θαυμάσια σου από τους σοφούς και συνετούς του κόσμου τούτου, και τα αποκάλυψες στα νήπια.

Πως θα είναι όμως η ανθρωπότητα στον καιρό του Β' ερχομού του Χριστού; Ο απόστολος Παύλος γράφει στον Τιμόθεο « Γνώριζε μάλιστα τούτο ότι στις έσχατες ημέρες θα έρθουν κακοί καιροί, επειδή οι άνθρωποι θα είναι φίλαντοι, φιλάργυροι, αλαζόνες, υπερήφανοι, βλάσφημοι, απειθείς στους γονείς, αγάριστοι, ανόσιοι, άσπλαγχοι, ασυμφιλίωτοι, συκοφάντες, άγριοι, αφιλάγαθοι, προδότες, προπετείς, τυφλωμένοι από εγωισμό, περισσότερο φιλήδονοι παρά φιλόθεοι, ενώ μεν έχουν μορφή ευσεβείας, όμως έχουν αρνηθεί την δύναμη της». (Β' Τιμ. 3/1-5). Ας ρίξουμε μια ματιά στην ανθρωπότητα και να δούμε πόσο διαφέρει από αυτά που λέει ο απόστολος. Μια ανθρωπότητα που την χαρακτηρίζει η αναρχία απέναντι σε κάθε νόμο ηθικό ή κοινωνικό. Δέστε αν υπάρχει καμιά ομοιότητα του Θεού, έτσι όπως ο Θεός έφτιαξε τον άνθρωπο.

Αλλά ο άνθρωπος έκανε και κάτι άλλο, θεοποίησε την επιστήμη. « Να τούτο βρήκα μονάχα ότι ο Θεός έκανε τον άνθρωπο ευθύ, αλλά αυτοί επιζήτησαν πολλούς λογισμούς». (Εκκλ. 7/29). Έφθασε μέχρι το διάστημα, πάτησε το πόδι του στην Σελήνη. Καλά λέει ο προφήτης «τα έθνη παραφρόνησαν» (Ιερ. 51/7). Και τι έκανες άνθρωπε που πάτησες το πόδι σου στην Σελήνη; Με φόβο και τρόπο ανέβηκες, και σκεφτόσουν μήπως δεν επιστρέψεις στην γη, στο σπίτι σου, εκεί όπου σε έθεσε ο δημιουργός

σου. Μας έφερες λίγη σεληνόσκονη και δεν ξέρω και τι άλλο, και τι ωφέλησες και σε τι ωφέλησες στην βελτίωση του ανθρώπου ηθικά ή υλικά; Όλη η προσπάθεια σου ήταν να αποκτήσεις γνώση των ουράνιων νόμων είναι να βγάλεις τον Θεό από το μυαλό σου και από την ζωή σου, να πεις πως δεν υπάρχει ο Θεός. «Εγώ είμαι ο Κύριος, που δημιούργησα τα πάντα, ο μόνος που άπλωσα τους ουρανούς, που στερέωσα τη γη από μόνος μου, που ματαιώνω τα σημάδια των ψευδολόγων, και κάνω τους μάντιες παράφρονες, που ανατρέπω τους σοφούς, και μωραίνω την επιστήμη τους». (Ησ. 44/24-25). Δεν θέλεις να αναγνωρίζεις Θεό, αυτόν

σκεπάζουν την θάλασσα». (Ησ. 11/9). Και τώρα σε ρωτώ, μήπως όλα αυτά είναι και τα θεωρείς μια όμορφη ιστορία; Ότι ακόμα είναι ανθρώπινα παραμύθια; Μη γένοιτο αδελφοί. Γιατί είναι λόγοι Θεού, είναι το αληθινό ευαγγέλιο του Χριστού που είπε «Ο ουρανός και η γη θα παρέλθουν, τα λόγια μου όμως δεν θα παρέλθουν». (Ματθ. 24/35). Με το φως της Αγίας Γραφής μπροστά μας προτρεπόμεθα να πιστέψουμε στον Χριστό και στο έργο του, ο οποίος γεύτηκε θάνατο υπέρ κάθε ανθρώπου. Και μιας και ακούσαμε την φωνή του Χριστού και πιστέψαμε, θα γίνει σε μας το εξής καταπληκτικό «Σήκω εσύ που κοιμάσαι, και αναστήσου από

Τμήμα ιρανικού πυραύλου που αναχαιτίστηκε και καρφώθηκε πάνω σε σκεπή στην Ιερουσαλήμ

που σε βεβαιώνει ότι «Οι ουρανοί των ουρανών είναι του Κυρίου, τη γη όμως την έδωσε στους γιούς των ανθρώπων». (Ψαλ. 115/16). Μπορεί το ψάρι να ζήσει έξω από το νερό; μπορεί ο άνθρωπος να ζήσει έξω από την ατμόσφαιρα της γης. Ποια η αιτία της πτώσεως του Εωσφόρου; Δεν έμεινε στην θέση που απ' την αρχή ο Θεός τον έβαλε και τον τοποθέτησε κάπου, αυτός όμως επιθύμησε να γίνει όμοιος του Υψίστου. Ποια η αιτία της πτώσεως μιας τάξης αγγέλων; Επειδή δεν έμειναν στην θέση τους, εκεί που ο Θεός τους έπλασε.

Ο άνθρωπος έφτιαξε μηχανές, αεροπλάνα, έκανε διάφορες ανακαλύψεις, αλλά ξέχασε κάτι ότι «Το σχήμα τούτου του κόσμου παρέρχεται». (Α' Κορ. 7/31).

Να λοιπόν ο καθρέπτης του κόσμου γενικώς. Να το σίγουρο σημείο ότι ο Κύριος έρχεται. Και εκείνη την ημέρα «Η γη θα είναι πλήρης της γνώσης του Κυρίου, όπως τα νερά

τους νεκρούς, και θα σε φωτίσει Χριστός». (Εφ. 5/14).

Λοιπόν, εμείς που ακούσαμε τον Λόγο, ας εγκαταλείψουμε τον κόσμο τούτο, με τις επιθυμίες του, και με τα θέλητρά του, και προ πάντων την αμαρτία. «Μη αγαπάτε τον κόσμο, ούτε αυτά που υπάρχουν μέσα στον κόσμο. Αν κάποιος αγαπάει τον κόσμο, η αγάπη του Πατέρα δεν υπάρχει μέσα σ' αυτόν, επειδή, κάθε τι που υπάρχει στον κόσμο. Η επιθυμία της σάρκας, και η επιθυμία των ματιών και η αλαζονεία του βίου, δεν είναι από τον Πατέρα, αλλά από τον κόσμο, και ο κόσμος παρέρχεται και η επιθυμία του, εκείνος όμως που πράττει το θέλημα του Θεού μένει στον αιώνα».

(Α' Ιωαν. 2/15-17). Τότε και μόνο τότε με την ζώσα ελπίδα στην καρδιά μας θα προσευχόμαστε συνεχώς την προσευχή του Κυρίου μας. «Ελθέτω η βασιλεία σου γενηθήτω το θέλημα σου ως εν ουρανό και επί της γης». Αμήν.

Η αληθινή φύση της Επιστολής προς Ρωμαίους

(Με αφετηρία τη ερμηνεία της επιστολής από τον F. Godet)

Αντώνης Δ. Περιάλης

Στον επίλογό του έργου του ο F. Godet *Commentaire sur l'Épître aux Romains*, θέτει το εξής θεμελιώδες δίλημμα:

Παραμένει για μας μία τελευταία και καθοριστική ερώτηση σχετικά με την Επιστολή προς Ρωμαίους, η οποία δεν αφορά δευτερεύοντα ζητήματα ερμηνείας, αλλά την ίδια τη φύση και την αυθεντία του κειμένου:

Η σύλληψη του τρόπου σωτηρίας που ο Απόστολος Παύλος εκθέτει στην Επιστολή αυτή είναι προϊόν της μεγάλης του διάνοιας ή αποτελεί αποκάλυψη της ίδιας της σκέψης του Θεού;

Με άλλα λόγια, έχουμε μπροστά μας το έργο μιας ανώτερης θρησκευτικής ιδιοφυΐας που στοχάστηκε βαθύτερα από τους συγχρόνους της, ή έχουμε την αναγγελία ενός θείου σχεδίου που αποκαλύφθηκε ιστορικά σε συγκεκριμένο άνθρωπο και χρόνο; Και συγκεκριμένα τον Απόστολο Παύλο:

Εκ πρώτης όψεως, το ερώτημα μπορεί να φαίνεται απλό. Στην πραγματικότητα όμως είναι **θεμελιώδες**. Από την απάντησή του εξαρτάται αν η Επιστολή προς Ρωμαίους ζητά από εμάς απλώς **θαυμασμό**, ή αν αξιώνει **πίστη και υπακοή**.

Διάνοια και αποκάλυψη: ψευδές δίλημμα ή ουσιαστική διάκριση;

Αναμφίβολα, ο θείος φωτισμός δεν αναιρεί τη λειτουργία του ανθρώπινου νου. Η Αγία Γραφή δεν παρουσιάζει τον Θεό να παρακάμπτει την προσωπικότητα, την παιδεία ή την ιστορία των οργάνων Του. Ο Μωυσής, λόγου χάρη, ήταν άνθρωπος υψηλής μόρφωσης, αναθρεμμένος στο παλάτι του Φαραώ (Πρβλ. Πράξ. 7:22). Κι όμως, η γνώση του για τη δημιουργία, την πτώση και τα πρωταρχικά γεγονότα της ιστορίας δεν θα μπορούσε να προέλθει από ανθρώπινη διδασκαλία, αλλά από θεία αποκάλυψη.

Στην περίπτωση όμως του Παύλου, δεν έχουμε να κάνουμε κυρίως με ιστορική αφήγηση, αλλά με την **αποκάλυψη του ίδιου του σχεδίου της σωτηρίας**. Εδώ τίθεται ξανά το ερώτημα με οξύτητα:

Μας παρουσιάζει ο Παύλος μια θεολογική σύνθεση στην οποία ανυψώθηκε με την άσκηση του νου του;

Ή μας μεταδίδει τη σκέψη του Θεού, η οποία του αποκαλύφθηκε άμεσα από το Πνεύμα, με σκοπό να εισαχθεί μέσω αυτού ο κόσμος στο αιώνιο σχέδιο της σωτηρίας;

Στην πρώτη περίπτωση, έχουμε μπροστά μας έναν **μεγαλοφυή στοχαστή**.

Στη δεύτερη, έναν **αποστολικό μάρτυρα**.

Η διαφορά είναι ριζική.

Θαυμασμός ή πίστη;

Αν η Επιστολή προς Ρωμαίους είναι προϊόν ανθρώπινης διάνοιας, όσο υψηλής κι αν είναι, τότε αποτελεί μια θεολογική κορυφή που κάποτε θα μπορούσε να ξεπεραστεί. Κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει ότι η ιστορία θα γεννήσει στο μέλλον κάποιον στοχαστή μεγαλύτερης ικανότητας από τον Παύλο.

Αν όμως πρόκειται για αποκάλυψη της σκέψης του Θεού, τότε δεν έχουμε μπροστά μας κάτι που καλείται να τελειοποιηθεί, αλλά κάτι που καλείται να **οικειοποιηθεί**. Όχι να βελτιωθεί, αλλά να πιστευθεί. Όχι να αντικατασταθεί, αλλά να υπακουσθεί.

Στην πρώτη περίπτωση, η επιστολή κερδίζει τον θαυμασμό μας.

Στη δεύτερη, κερδίζει την εμπιστοσύνη μας – δηλαδή την πίστη μας.

Γι' αυτό και το αρχικό ερώτημα δεν είναι απλοϊκό· είναι καθοριστικό.

Η μαρτυρία της ίδιας της συνείδησης του Παύλου

Δεν χρειάζεται να αναζητήσουμε την απάντηση έξω από το ίδιο το κείμενο. Ο ίδιος ο Παύλος τοποθετεί από την αρχή το περιεχόμενο της επιστολής του κάτω από την εγγύηση του Χριστού.

Στα πρώτα λόγια της Επιστολής (Ρωμ. 1:1–4) παρουσιάζει τον εαυτό του ως:

«κλητὸν ἀπόστολον, ἀφορισμένον εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ... περὶ τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ»

Ενός Χριστού:

γεννημένου εκ σπέρματος Δαβίδ κατά σάρκα,

αλλά ορισθέντος Υιού Θεού εν δυνάμει διά της αναστάσεως.

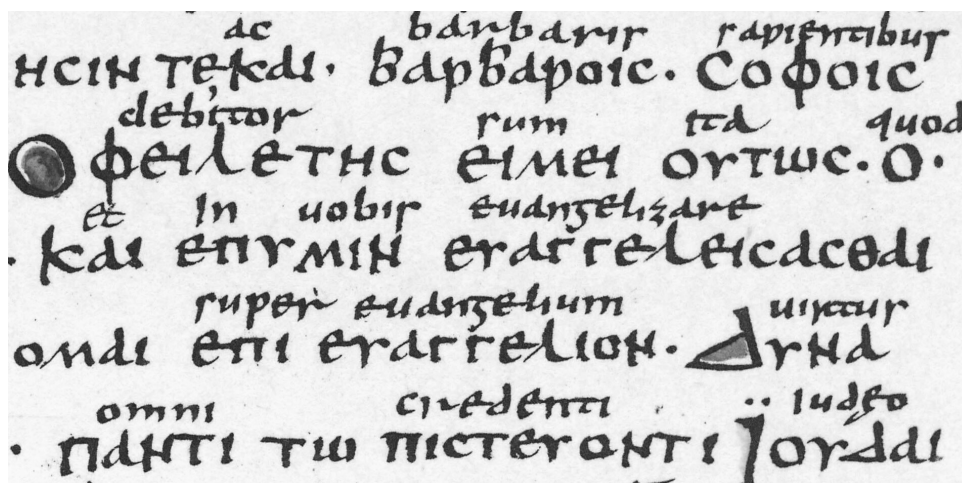
Αυτός ο αναστημένος Κύριος είναι ο παγκόσμιος Κύριος, και η αποστολικότητα του Παύλου είναι έργο Αυτού. Τα γραπτά του, συνεπώς, είναι καρπός της αποστολής του.

Το ίδιο επιβεβαιώνει και στο τέλος της Επιστολής:

«Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίζαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, φανερωθέντος δὲ νῦν...» (Ρωμ. 16:25)

Η ευαγγελική σκέψη που αναπτύσσει ο Παύλος δεν είναι προσωπική του επινόηση. Είναι, όπως ο ίδιος ομολογεί, **η αιώνια σκέψη του Θεού**, η οποία κρατήθηκε κρυμμένη και φανερώθηκε «νυν» διά του Χριστού.

Γι' αυτό μπορεί δικαίως να την ονομάζει «**το εὐαγγέλιόν μου**» – όχι ως ιδιοκτησία, αλλά ως αποστολικά ανατεθειμένη διακονία.

Απόσπασμα του Codex Boernarianus με κείμενο Ρωμαίους 1:15

Παράλληλες αποστολικές μαρτυρίες

Η ίδια πεποίθηση εκφράζεται κατηγορηματικά αλλού:

«Τὸ εὐαγγέλιον... οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἄνθρώπου παρέλαβον αὐτό, οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.» (Γαλ. 1:11–12)

«Ὁ ἀθετὼν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν Θεόν.» (Α' Θεσσ. 4:8)

«Κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον...» (Εφ. 3:3–4)

Η αποστολική αυθεντία του Παύλου και η επιλεκτική αποδοχή της

Η αποκάλυψη του Ιησού Χριστού στον δρόμο προς τη Δαμασκό δεν αποτέλεσε απλώς μια προσωπική εμπειρία μεταστροφής, αλλά την αντικειμενική θεμελίωση της αποστολικότητας του Παύλου. Ο ίδιος μαρτυρεί ότι η κλήση του δεν προήλθε από ανθρώπινη πρωτοβουλία, αλλά από άμεση θεία ενέργεια: «Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἀποκαλύψαι τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν» (Γαλ. 1:15–16).

Οι μεταγενέστερες αποκαλύψεις δεν προσέθεσαν απλώς πληροφορίες, αλλά συγκρότησαν

την πλήρη θεολογική προίκα που απαιτούνταν για την εκπλήρωση μιας μοναδικής αποστολής: τη φανέρωση του αιωνίου σχεδίου της σωτηρίας και τη θεμελίωση της ζωής της Εκκλησίας. Ο Παύλος το διατυπώνει με απόλυτη σαφήνεια:

«Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον... ὃ ἐν ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν Πνεύματι» (Εφ. 3:3–5).

Στη σύγχρονη θεολογική συζήτηση παρατηρείται, ωστόσο, μια μεθοδολογικά προβληματική διάκριση: γίνεται δεκτός ο Παύλος ως αποκαλυπτικός μάρτυρας στο ζήτημα της δικαίωσης

δια πίστεως, αλλά απορρίπτεται ή σχετικοποιείται ως «τέκνο της εποχής του» σε ζητήματα εκκλησιαστικής τάξης, ηθικής και ανθρωπολογίας. Η διάκριση αυτή δεν στηρίζεται σε εσωτερικά βιβλικά κριτήρια, αλλά σε εξωβιβλικές πολιτισμικές προϋποθέσεις.

Ο ίδιος ο Παύλος, όμως, δεν αυτοπαρουσιάζεται ως θεολόγος που στοχάζεται, αλλά

ως απόστολος που μεταδίδει παραδοθείσα αποκάλυψη:

«Εγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν» (Α' Κορ. 11:23).

Και ακόμη πιο κατηγορηματικά:

«Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ὃ γράφω ὑμῖν, ὅτι Κυρίου ἐστὶν ἐντολή» (Α' Κορ. 14:37).

Ιδιαίτερης σημασίας είναι ότι ο Παύλος γνωρίζει και χρησιμοποιεί ρητά τη διάκριση μεταξύ αποστολικής εντολής και προσωπικής ποιμαντικής γνώμης, κάτι που ακυρώνει κάθε ισχυρισμό περί ασάφειας:

«Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι» (Α' Κορ. 7:25). Και αλλού:

«Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν» (Α' Κορ. 7:6).

Η επιλεκτική αποδοχή της παύλειας θεολογίας — δικαίωση χωρίς αγιασμό, χάρη χωρίς υπακοή, ελευθερία χωρίς μεταμόρφωση — δεν αποτελεί θεολογική πρόοδο, αλλά ερμηνευτική ασυνέπεια. Ο ίδιος Παύλος που γράφει: «Λογιζόμεθα γὰρ δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου» (Ρωμ. 3:28), είναι εκείνος που αμέσως μετά καλεί:

«Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς... μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός» (Ρωμ. 12:1-2).

Ο λόγος του δεν είναι αποκαλυπτικός μόνο ως προς το πώς ο άνθρωπος σώζεται, αλλά και ως προς το πώς ζει ο σωσμένος. Η αποστολική αυθεντία δεν μπορεί να τεμαχιστεί χωρίς να ακυρωθεί. Εκκλησία που διατηρεί τη σωτηριολογία του Παύλου αλλά απορρίπτει την ηθική και εκκλησιολογική της προέκταση, δεν έχει υπερβεί τον Παύλο· τον έχει παρερμηνεύσει.

Και πίστη που επικαλείται τη χάρη για να δικαιολογήσει τη συμμόρφωση προς τον κόσμο, έχει ήδη αποκοπεί από τον αποστολικό πυρήνα:

«Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται» (Γαλ. 6:7).

Διότι, όπως ο ίδιος ο Παύλος ομολογεί: *«Εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην» (Γαλ. 1:10).*

Το ἦθος του Παύλου απέναντι στην αλήθεια

Ένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικό στοιχείο στο γράψιμο του Παύλου είναι η **ήρεμη βεβαιότητα** με την οποία χειρίζεται την αλήθεια. Δεν τη διερευνά ως φιλόσοφος· τη μεταδίδει ως μάρτυρας. Δεν την αναζητεί· την κατέχει.

Και, το σημαντικότερο: ο Απόστολος αντλεί τη ζωή και τη βεβαιότητά του από την πίστη που κηρύττει.

Έχει πίστη στην πίστη του, όχι επειδή είναι δικό του πνευματικό επίτευγμα, αλλά επειδή είναι δώρο του Θεού.

Όχι με την έννοια της σωζούσας πίστης — η οποία πάντοτε παραμένει προσωπική ανθρώπινη ανταπόκριση στο Ευαγγέλιο — αλλά με την έννοια της αποστολικής πεποίθησης και της εσωτερικής βεβαιότητας ότι το μήνυμα που μεταδίδει δεν είναι προϊόν δικής του σύλληψης.

Ο ίδιος ο Παύλος το διατυπώνει ρητά, όταν δηλώνει ότι το ευαγγέλιο που κήρυξε *«δεν είναι κατά άνθρωπον»*, ούτε το παρέλαβε ούτε το διδάχθηκε από άνθρωπο, αλλά του έγινε γνωστό *«δι' αποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Γαλ. 1:11-12).*

Και αλλού εξηγεί ότι αυτός και οι συνεργοί του δεν έλαβαν *«το πνεῦμα του κόσμου»*, αλλά *«το Πνεῦμα το ἐκ τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ γνωρίζουν τὰ χαρισθέντα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ» (Α΄ Κορ. 2:12).*

Αυτή η βεβαιότητα, αυτή η παρρησία και αυτή η εσωτερική πληροφορία δεν αποτελούν πνευματικό του επίτευγμα, αλλά χάρισμα και δωρεά του Θεού, ἀρρηκτα συνδεδεμένη με την αποστολική του κλήση.

Ο Παύλος, δηλαδή, δεν πιστεύει επειδή ανακάλυψε την αλήθεια, αλλά έχει απόλυτη εμπιστοσύνη στο μήνυμα που κηρύττει, επειδή γνωρίζει ότι του αποκαλύφθηκε από τον Θεό

και του ανατέθηκε να το διακονήσει.

Η σφραγίδα της ιστορίας

Η εμπειρία των αιώνων έχει επιβεβαιώσει αυτή την αποστολική πεποίθηση. Καμία μορφή υγιούς και δυνατής Χριστιανοσύνης δεν αναπτύχθηκε ποτέ έξω από τον δρόμο της σωτηρίας που χαράχθηκε στην Επιστολή προς Ρωμαίους.

Πού θα βρεθεί αμαρτωλός που να βρήκε ανάπαυση συνειδήσεως ενώπιον του Θεού με άλλον τρόπο, πέρα από την αποδοχή του δώρου της δωρεάν δικαίωσης;

Ποιος νίκησε αποφασιστικά την κυριαρχία της αμαρτίας χωρίς το *«πνεῦμα τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Ρωμ. 8:2);*

Ρωμαίους και Ιωάννης:

δύο συμπληρωματικά κείμενα

Η Καινή Διαθήκη περιέχει δύο γραπτά που συμπληρώνουν θαυμαστά το ένα το άλλο: την Επιστολή προς Ρωμαίους και το τέταρτο Ευαγγέλιο.

Το Ευαγγέλιο του Ιωάννη παρουσιάζει το αντικείμενο της πίστης στο μεγαλείο και την ομορφιά του.

Η Επιστολή προς Ρωμαίους μας οδηγεί στο μονοπάτι με το οποίο ο αμαρτωλός μπορεί να το προσεγγίσει.

Εκεί, η σωτηρία ως πραγματοποιημένο ιδανικό.

Εδώ, η πίστη ως ο δρόμος που οδηγεί σε αυτό.

Ας κρατά λοιπόν η Εκκλησία πάντοτε τον Χριστό του Ιωάννη μέσω της πίστης του Παύλου — μέσω της πίστης του Παύλου, όπως αυτή αποκαλύπτεται στην Επιστολή προς Ρωμαίους — και θα διασωθεί, όχι από διωγμούς, ούτε απλώς από τις ποικίλες δυσκολίες της ιστορίας, αλλά από τον πιο επικίνδυνο εχθρό της: τον πνευματικό θάνατο.

Διότι υπάρχει πάντοτε ο κίνδυνος να ισχύει και για την Εκκλησία εκείνος ο φοβερός λόγος του Κυρίου:

«Ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ.» (Αποκ. 3:1)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Με τη χάρη του Θεού, στην Ελευθέρα Ευαγγελική Εκκλησία Νέας Ιωνίας ολοκληρώθηκε η συστηματική διδασκαλία ολόκληρης της Επιστολής προς Ρωμαίους του Αποστόλου Παύλου. Το παρόν άρθρο καταγράφει συνοπτικά παρατηρήσεις σχετικά με τη φύση της επιστολής και το κεντρικό ερώτημα που προκύπτει: αποτελεί προϊόν ανθρώπινου στοχασμού ή αποκαλυπτική διατύπωση της σκέψης του Θεού;

Η κεντρική θεολογική ιδέα του άρθρου βασίζεται στον επίλογο της ερμηνείας του F. Godet στην προς Ρωμαίους επιστολή· η ανάπτυξη και οι επιμέρους παρατηρήσεις εμπλουτίστηκαν με στοιχεία που προέκυψαν κατά τη μακρόχρονη διδασκαλία της επιστολής.

Η Ομολογία μου

Καρολίνα Κυριακοπούλου

Αγαπητά αδέρφια,

Σήμερα στέκομαι ενώπιόν σας με φόβο Θεού αλλά και με βαθιά ευγνωμοσύνη στην καρδιά μου, για να ομολογήσω πως πλέον για μένα υπάρχει μόνο ένας Λυτρωτής και Σωτήρας: ο Ιησούς Χριστός.

Θέλω να ξεκινήσω λέγοντας πως από πολύ μικρή ηλικία με αγχώνει βαθιά το γεγονός ότι θα μιλήσω μπροστά σε κόσμο, ότι θα με βλέπουν και θα με ακούν. Είναι κάτι που πάντα μου προκαλούσε φόβο και έντονο άγχος. Γι' αυτό και μέχρι χτες φοβόμουν πώς θα καταφέρω να Τον ομολογήσω!!

Όμως χτες ο Θεός με επισκέφθηκε με έναν θαυμαστό τρόπο. Στο τέλος της τελευταίας ώρας στο βιβλικό σχολείο, ενώ μιλούσε ο αδερφός Νίκος Ρούσσος, του τέθηκε μια ερώτηση από μια αδελφή, σχετικά με τους πλανημένους, αν εάν ευθύνονται για την πλάνη τους και εάν λογοδοτούν ή όχι. Τότε ο αδερφός Νίκος απάντησε ότι σαφέστατα ο άνθρωπος φέρει την ευθύνη της δικής του πλάνης και λογοδοτεί. Ωστόσο, ο Θεός μπορεί να διακρίνει τη ειλικρίνεια της καρδιάς ενός ανθρώπου που μπορεί να τον εκζητά γνήσια, ενώ βρίσκεται σε πλάνη. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε στον απόστολο Παύλο, ο οποίος την εποχή πριν τη μετάνοιά του, ήταν σε πλάνη αλλά εκζητούσε τον Θεό ειλικρινά και το τεκμηρίωσε διαβάζοντας από τη Β' επιστολή προς Τιμόθεον, κεφάλαιο 1, τα εδάφια 3 έως 5.

«Ευχαριστώ τον Θεό, τον οποίο λατρεύω από προγόνων με καθαρή συνείδηση, ότι αδιαλείπτως σε ενθυμούμαι στις δεήσεις μου νύκτα και ημέρα, επιποθώντας να σε δω, ενθυμούμενος τα δάκρυά σου, για να γεμίσω χαρά· φέρνοντας στον νου την ανυπόκριτη πίστη που υπάρχει μέσα σου, η οποία πρώτα κατοίκησε στη γιαγιά σου Λωΐδα και στη μητέρα σου Ευνίκη, και είμαι βέβαιος ότι κατοικεί και σε σένα.»

Αφού ολοκλήρωσε αμέσως κοιταχτήκαμε με τον άντρα μου, τον Χρήστο, και είπαμε σχεδόν ταυτόχρονα «αυτό είναι η για μένα!!»

Καθώς λίγη ώρα νωρίτερα, στο διάλειμμα, είχαμε μια σύντομη συζήτηση σχετικά με αυτό που με απασχολούσε βαθιά, δηλαδή το: Πώς

ήρθε ο Χριστός στη ζωή μου; Ήρθε Εκείνος σε μένα ή πήγα εγώ σ' Εκείνον; Και μόλις σαράντα λεπτά αργότερα, ο Θεός μου έδωσε ξεκάθαρη απάντηση μέσα από τον Λόγο Του. Και τότε κατάλαβα πως έτσι θα έρθω να σας μαρτυρήσω τον Χριστό — μέσα από αυτό το εδάφιο. Μέσα από αυτά τα λόγια κατάλαβα κάτι πολύ παρηγορητικό: ότι ο Θεός δεν αγνοεί τα δάκρυα. Τα βλέπει, τα θυμάται και τα τιμά. Ότι ο πόνος δεν ακυρώνει την πίστη· μπορεί να υπάρχει αληθινή πίστη ακόμα κι όταν ο άνθρωπος κλαίει, φοβάται ή δεν αντέχει άλλο. Κατάλαβα επίσης πως η πίστη δεν είναι κάτι στιγμιαίο, αλλά κάτι που κατοικεί μέσα στον άνθρωπο και μένει, ακόμα κι όταν όλα γύρω του κλονίζονται.

Αν και δεν προέρχομαι από πιστό οικογενειακό περιβάλλον, μέσα από αυτό το εδάφιο κατάλαβα πως ο Θεός εργάζεται στις καρδιές, βλέπει τα δάκρυα και στηρίζει την πίστη εκεί που υπάρχει, όσο μικρή και αν είναι..

Και έτσι συνειδητοποίησα πως δεν ήρθα εγώ πρώτη σε Εκείνον· Εκείνος ήρθε πρώτος σε μένα, μέσα στον πόνο μου και στην αδυναμία μου. Προέρχομαι από μια χωρισμένη οικογένεια του κόσμου. Η μητέρα μου είναι άθεη και ο πατέρας μου, κι εκείνος, βουτηγμένος στην αμαρτία.

Μεγάλωσα πολύ δύσκολα και σχεδόν μόνη μου, θα έλεγε κανείς. Ως παιδί και ως έφηβη βίωσα καταστάσεις πολύ δύσκολες, που δεν αρμίζουν σε ένα παιδί.

Σε πολλή νεαρή ηλικία έφυγα από το σπίτι, αναζητώντας ένα περιβάλλον καλύτερο.. πάλευα από πάντα μόνη μου! Πέρασα πολύ δύσκολα. Και συνέχισα να περνάω δύσκολα γενικά στη ζωή μου μέχρι και πρότινος.. ώσπου τα τελευταία σχεδόν έξι χρόνια η ζωή μου είχε πάρει την πιο άσχημη τροπή.

Ζούσα έναν εφιάλτη, με καταστάσεις τραγικές, άκουγα λόγια σχεδόν καθημερινά που άφηναν μαχαιριές στην καρδιά μου, τόσο πολύ με πλήγωναν και με πρόσβαλλαν ακούγοντάς τα. Προβλήματα έρχονταν από πολλές και διαφορετικές πλευρές. Πάλευα με πολλά ταυτόχρονα, ολομόναχη. Ένιωθα αδύναμη, και ανίκανη να μπορώ πια να αλλάξω οποιαδήποτε κατάσταση. Δεν είχα κανένα στήριγμα.. αυτό

ένιωθα! Ότι γεννήθηκα για να ζω δυστυχισμένη, ότι πραγματική αγάπη και χαρά δεν θα νιώσω.

Όσπου τότε στράφηκα προς Εκείνον και Του είπα με όλη μου την ψυχή κλαίγοντας και ικετεύοντας:

«Θεέ μου, πάρε με τώρα από εδώ με τον οποιοδήποτε τρόπο ή κάνε κάτι!! Δεν αντέχω άλλο!!»

Και ο Θεός είδε την καρδιά μου που Τον

Το ένα θαύμα πίσω από το άλλο με οδήγησαν να θέλω να Τον εμπιστευτώ ολοκληρωτικά. Να θέλω να Τον κρατάω από το χέρι, όπως ένα μικρό παιδί κρατά το χέρι του γονιού του και νιώθει ασφάλεια, και να πορεύομαι μαζί Του.

Σήμερα μπορώ να πω με βεβαιότητα πως Ο Χριστός είναι η ζωή μου, το στήριγμά μου και η δύναμή μου. Τον δοξάζω και Τον ευχαριστώ για όλα όσα μου συνέβησαν από τότε που

αναζητούσε. Τον αναζητούσα με κάθε τρόπο νιώθοντας ταυτόχρονα φοβισμένη. Διάβαζα την Αγία Γραφή αλλά δεν καταλάβαινα καλά, αφού δεν γνώριζα για Εκείνον και δεν μπορούσα να κατανοήσω. Προσπάθησα στη συνέχεια ρωτώντας το μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο να βρω τι είναι σωστό με βάση την Αγία Γραφή και το Λόγο του Θεού να κάνω, για θέματα πολύ προσωπικά μου, τα οποία με βασάνιζαν και δεν ήξερα πως πρέπει να αντιδράσω.

Δεν ήθελα να πράξω αμαρτία, φοβόμουν. Κι Εκείνος βλέποντας την ειλικρινή καρδιά μου με άκουσε και με βοήθησε. Με τρανταχτά θαύματα, τόσο τρανταχτά που δεν μου άφησαν κανένα περιθώριο να Τον αμφισβητήσω.

Θαύματα που αν διηγηθώ σε κάποιον του κόσμου θα πει πως αυτά δεν γίνονται... Κι ενώ βίωνα τα θαύματά του, Του έλεγα:

«Θεέ μου, Εσύ είσαι ο πατέρας που δεν είχα. Εσύ κάνεις για μένα ότι δεν έκανε κανείς. Είσαι εδώ μαζί μου! Σε Νιώθω! Είσαι εδώ! Καταλαβαίνω πως με αγαπάς!»

ήμουν πολύ μικρή έως και πρόσφατα, γιατί μέσα από όλα αυτά τα άσχημα βιώματα μου γνώρισα και πίστεψα σ' Εκείνον. Τον Λυτρωτή μου. Τον Σωτήρα μου.

Θέλω να ζητήσω ένα μεγάλο συγγνώμη από τα παιδιά μου για όλα όσα έζησαν στο σπίτι μας. Και να ομολογήσω πως πλέον, με τον Θεό μαζί, θα πορευόμαστε όλοι χέρι-χέρι, δοξάζοντας το Άγιο Όνομά Του, και Εκείνος θα μας ευλογήσει. Θα κλείσω με ένα αγαπημένο μου εδάφιο από την Επιστολή προς Ρωμαίους 8:28:

«Γνωρίζουμε δε ότι, όλα συνεργούν προς το αγαθό σ' αυτούς που αγαπούν τον Θεό, τους προσκαλεσμένους σύμφωνα με τη πρόθεσή του.», γιατί σήμερα μπορώ να πω με δάκρυα ευγνωμοσύνης πως τίποτα από τον πόνο μου δεν πήγε χαμένο· ο Θεός τα πήρε όλα και τα έκανε δρόμο για να Τον γνωρίσω, να σωθώ και να ζω πια για Εκείνον.

Αμήν.

Λήμμα G868 : ἀφίστημι

από το Διαδικτυακό Λεξικό της Αγίας Γραφής (<https://lexispan.eu>)

Παναγιώτης Πεπονάκης

Βρίσκομαι σε απόσταση, μακριά από κάποιον, ή κάτι:

1 «σωτηρία μακρὰν ἀφέστηκεν ἀφ' ἡμῶν» Ησα. 59:11, η σωτηρία βρίσκεται μακριά από εμάς. Δες και Ησα. 59:14.

2 Απέχω:

(1) «ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων» Πραξ. 5:38, να απέχετε από τους ανθρώπους αυτούς.

3. Παραιτούμαι από κάτι, απορρίπτω κάτι:

(1) «ἦν ὑμεῖς ἀπέστητε ἀπ' αὐτῆς» Αριθμ. 14:31, την οποία εσείς απορρίψατε.

(2) «καὶ ἀπέστησαν πᾶς ὁ λαὸς» 2Σαμ. 2:28, και παραιτήθηκαν ὅλος ο λαός. (νοηματικά) και σταμάτησε ὅλος ο λαός.

(3) «καὶ ἀπέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ» 2Βασ. 17:18, και τους απέρριψε από μπροστά του.

(4) «καὶ ἀπεστήσαμεν ὀπίσω τὴν κρίσιν» Ησα. 59:14, Απορρίψαμε πίσω μας την [δίκαιη] κρίση.

4.Αποχωρίζομαι:

(1) «τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας» Πραξ. 15:38, αὐτόν που αποχωρίστηκε από αυτούς στην Παμφυλία.

(2) «ὅτι ἀποστησόμεθα ἕτερος ἀφ' ἑτέρου» Γεν. 31:49, αφού θα αποχωριστούμε ο ένας από του άλλου.

(3) «καὶ ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ» 2Χρον. 13:6, και αποχωρίστηκε από του κυρίου του.

5.Αποβάλλω:

(1) «ἀποστήσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ» 2Βασ. 24:3, για να τον αποβάλει από μπροστά του.

6.Απομακρύνω, απομακρύνομαι:

(1) «καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέσον Ἰακώβ» Γεν. 30:36, και απομάκρυνε τον Ιακώβ από τους γιους του με [μια απόσταση] τριών ημερών δρόμο ανάμεσα τους. Δες και 1Σαμ. 18:13, 2Βασ. 18:22, 2Χρον. 28:24, Εσθ. 6:1, Ψαλμ. 66:20 (65:20), Ψαλμ. 81:6 (80:7).

(2)«*ἀποστήσει γὰρ τὸν υἱόν σου ἀπ' ἐμοῦ*» Δευτ. 7:4, διότι **θα απομακρύνει** τον γιο σου από εμένα.

(3)«*ὅτι ἐζήτησεν ἀποστήσαί σε ἀπὸ Κυρίου*» Δευτ. 13:10 (13:11), διότι προσπάθησε **να σε απομακρύνει** από του Κυρίου.

(4)«*τὸ δὲ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ, καθὼς ἀπέστησα ἀφ' ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου μου*» 2Σαμ. 7:15, δεν **θα απομακρύνω** το έλεος μου από αυτόν, όπως το **απομάκρυνα** από εκείνους που το **απομάκρυνα** από μπροστά μου. Δες και 2Βασ. 23:27, 1Χρον. 17:13.

(5)«*ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ*» Ιώβ 7:16, **Απομακρύνσου** από μένα. Δες και Ιώβ 14:6, Ιώβ 21:14.

(6)«*ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μαστιγὰς σου*» Ψαλμ. 39:10 (38:11), **Απομάκρυνε** από μένα τα μαστίγια σου. Δες και Ψαλμ. 119:29 (118:29), Εκκλ. 11:10.

(7)«*ἢ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ*» Λουκ. 2:37, η οποία δεν **απομακρυνόταν** από το ιερό.

(8)«*Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμόν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ*» Λουκ. 4:13, Και αφού τέλειωσε ο διάβολος κάθε πειρασμό **απομακρύνθηκε** από αυτόν. Δες και Αριθμ. 12:10, Κριτ. 16:20, 2Βασ. 3:3, 2Βασ. 10:29, 2Βασ. 10:31, 2Βασ. 13:2, 2Βασ. 13:11, 2Βασ. 14:24, 2Βασ. 15:9, 2Βασ. 15:18, 2Βασ. 15:24, 2Βασ. 15:28, 2Βασ. 18:6, Ιώβ 6:13 (μόνο ABP), Ησα. 59:9.

(9)«*καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται*» Λουκ. 8:13, και σε καιρό πειρασμού **απομακρύνονται**.

(10)«*ἀποστάς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητάς*» Πραξ. 19:9, **απομακρύνθηκε** από αυτούς ξεχώρισε τους μαθητές.

(11)«*ἵνα ἀποστή ἀπ' ἐμοῦ*» 2Κορ. 12:8, για **να απομακρυνθεί** από μένα. Δες και 1Σαμ. 6:3.

(12)«*ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων*» 1Τιμ. 6:5, **Να απομακρύνεσαι** από τέτοιους [ανθρώπους].

(13)«*ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας*» 2Τιμ. 2:19, **Ας απομακρυνθεί** από της αδικίας.

(14)«*ἀπὸ παντὸς ρήματος ἀδίκου ἀποστήσῃ*» Εξοδ. 23:7, **Να απομακρύνεσαι** από κάθε άδικη υπόθεση.

(15)«*καὶ ἀπὸ πεντηκονταετοῦς ἀποστήσεται ἀπὸ τῆς λειτουργίας*» Αριθμ. 8:25, και από πενήντα ετών **θα απομακρύνεται** από την [αποκλειστική] λειτουργία [του]. Δες και Ιησ. 1:8.

(16)«*καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κορέ κύκλῳ*» Αριθμ. 16:27, **Απομακρύνθηκαν**

[λοιπόν] από την σκηνή του Κορέ κυκλικά. Δες και Ιησ. 8:16, 2Βασ. 13:6, 2Βασ. 17:22, Ιώβ 19:13, Ψαλμ. 18:22 (17:23), Ιερ. 2:5.

(17)«*καὶ αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ἀπέστησαν τὰ ἀγαθὰ ἀφ' ὑμῶν*» Ιερ. 5:25, και οι αμαρτίες σας **απομάκρυναν** τα αγαθά από εσάς.

(18)«*καὶ μὴ ἀποστήτωσαν ἀπὸ τῆς καρδίας σου*» Δευτ. 4:9, Και **ας μην απομακρυνθούν** από την καρδιά σου.

(19)«*μηδ' ἀπόστητε ἀπὸ Κυρίου*» Ιησ. 22:19, ούτε **να απομακρυνθείτε** από του Κυρίου. Δες και Ψαλμ. 6:8 (6:9).

(20)«*ὥστε ἀποστήναι ἀπὸ Κυρίου*» Ιησ. 22:23, ώστε **να απομακρυνθούμε** από του Κυρίου

(21) «*καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται ρομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου*» 2Σαμ. 12:10, Και τώρα δεν **θα απομακρυνθεί** η ρομφαία από του οίκου σου. Δες και Παρ. 22:6, Παρ. 23:18.

(22)«*οὐκ ἀπέστην ἀπ' αὐτῶν*» 2Σαμ. 22:23, δεν **απομακρύνθηκα** από αυτά.

(23)«*ἀποστάντες μακρὰν ἀπὸ δὲ τοῦ προσώπου μου*» Ιώβ 30:10, **απομακρύνονται** από μπροστά μου.

(24)«*μη ἀποστής ἀπ' ἐμοῦ*» Ψαλμ. 22:11 (21:12), **Να μη απομακρυνθείς** από μένα. Δες και Ψαλμ. 35:22 (34:22), Ψαλμ. 38:21 (37:22), Ησα. 57:8.

(25)«*καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ*» Ψαλμ. 80:18 (79:19), και δεν **θα απομακρυνθούμε** από σένα.

(26)«*ἀπόστητε, ἀπόστητε**» Ησα. 52:11, **Εξάπαντος απομακρυνθείτε**. Δες και Θρην. 4:15.

(27)«*καὶ ἀπὸ Κυρίου ἀποστή ἡ καρδιά αὐτοῦ*» Ιερ. 17:5, και από τον Κύριο **απομακρύνεται** η καρδιά του.

(28)«*ἀφεστηκότες ἐπὶ τῆς γῆς γραφήτωσαν*» Ιερ. 17:13, **αυτοί που έχουν απομακρυνθεί** πάνω στο [χώμα] της γης να γραφτούν [τα ονόματα τους].

(29)«*κατεδίωξεν ἀφεστηκότα*» Θρην. 3:11 (3:12), Με καταδίωξε [καθώς] **απομακρυνόμεν**.

(30)«*καὶ Ἰσραὴλ οὐκ ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ*» Ωσηέ 5:3, και ο Ισραήλ δεν απομακρύνθηκε από μένα. **Σχόλιο:** Άλλες εκδόσεις έχουν αντί «*ἀπέστη*» το «*ἄπεστιν*» (αναχώρησε, έφυγε), είναι του «*ἄπειμι*»= (από το «*εἰμί*»).

7. Παραμερίζω, παρέρχομαι:

(1)«*ἀπόστα ἐκεῖ*» Γεν. 19:9, **παραμέρισε** από εκεί. (ή με πιο αυστηρό ύφος: Κάνε στην άκρη).

(2)«*ἀφέστηκε γὰρ ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν*»

Αριθμ. 14:9, Διότι *έχει παρέλθει* ο καιρός [της κυριαρχίας] τους.

(3) «*καὶ ἀπέστη Δαυὶδ ἐκ προσώπου Σαοὺλ*» 1Σαμ. 19:10, και *παραμέρισε* ο Δαβίδ από ἐμπροσθεν του Σαοὺλ.

(4) «*καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ*» 1Βασ. 11:29, και τον *παραμέρισε* από τον δρόμο.

8. Αναχωρώ:

(1) «*καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ*» Πραξ. 12:10, και αμέσως *αναχώρησε* από αὐτόν ο ἄγγελος. Δες και Γεν. 12:8, 1Σαμ. 16:14, 1Σαμ. 18:12 (μόνο ABP), 1Βασ. 22:24 (μόνο ABP).

(2) «*καὶ ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν*» 1Σαμ. 16:23, Και *αναχωρούσε* από αὐτόν το πονηρό πνεῦμα.

(3) «*καὶ ὁ Θεὸς ἀφέστηκεν ἀπ' ἐμοῦ*» 1Σαμ. 28:15, και ο Θεός *έχει αναχωρήσει* από μένα. Δες και 1Σαμ. 28:16.

9. Εμποδίζω κάποιον να κάνει κάτι:

(1) «*ἔστη πῆγμα ἐν ἀφεστηκὸς μακρὰν σφοδρὰ σφοδρῶς ἕως μέρους Καραθιαρίμ*» Ιησ. 3:16, στάθηκαν [σαν να υπήρχε] ένα [τείχος] *που να τα έχει εμποδίσει* για πάρα - πάρα πολύ μακριά μέχρι την περιοχή Καραθιαρίμ.

10. Δίνω τέλος σε κάτι, διαλύω (συγκέντρωση), διώχνω τους συμμετέχοντες:

(1) «*ἀπόστησον τοὺς βασιλεῖς*» 1Βασ. 20:24 (21:24), Διώξε τους βασιλιάδες. (νοηματικά) Πες στους βασιλιάδες να αναχωρήσουν.

(2) «*ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη*» Δαν. 2:5, Ο λόγος από μένα [ειπώθηκε] *τελείωσε*. Δες και Δαν. 2:8.

11. Παρακινώ για αποστασία, επαναστατώ:

(1) «*καὶ ἀπέστησε λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ*» Πραξ. 5:37, και *παρακίνησε σε αποστασία* λαό αρκετό να τον ακολουθήσει.

(2) «*τῷ δὲ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπέστησαν*» Γεν. 14:4, τον δέκατο τρίτο χρόνο *επαναστάτησαν*.

(3) «*ἀπέστη Ἐδὼμ*» 2Χρον. 21:8, *επαναστάτησε* ο Εδὼμ. Δες και 2Χρον. 21:10.

(4) «*καὶ ἀφέστησε Σεδεκίας ἐπὶ τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος*» Ιερ. 52:3, Ο Σεδεκίας *επαναστάτησε* [εναντίον] του βασιλιά της Βαβυλώνας.

(5) «*καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ*» Ιεζ. 17:15, και *θα επαναστατήσει* από αὐτόν.

12. Αποκολλώ, ξεκολλάω:

(1) «*ἀποσταίῃ ἄρα ὁ ὦμός μου ἀπὸ τῆς κλειδός*» Ιώβ 31:22, τότε να *ξεκολλήσει* ο ὦμος μου από την κλείδωση.

13. Εξαλείφω:

(1) «*καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἀφή*» Λευ. 13:58, και *θα εξαλειφθεί* από αὐτό η πληγή.

(2) «*καὶ γε πάντας τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν ..., ἀπέστησεν Ἰωσίας*» 2Βασ. 23:19, Και *επιπλέον* ο Ιωσίας *εξάλειψε* όλα τα [ειδωλολατρικά] κτίσματα των υψηλών [τόπων]. Δες και 2Χρον. 14:3, 2Χρον. 14:5.

14. Παρεκκλίνω:

(1) «*οὐκ ἀπέστη δεξιὰ καὶ ἀριστερά*» 2Βασ. 22:2, δεν *παρεξέκλινε* ούτε δεξιά ούτε αριστερά.

15. Στέκομαι μακριά:

(1) «*ἀπόστητε ἐκεῖ ἕως ἂν ἀπαγγείλωμεν ὑμῖν*» 1Σαμ. 14:9, *Σταθείτε* εκεί μέχρι να σας πούμε.

(2) «*ἀφέστηκας μακρόθεν*» Ψαλμ. 10:1 (9:22), *έχεις σταθεί* μακριά.

16. Αποστατώ:

(1) «*ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως*» 1Τιμ. 4:1, *θα αποστατήσουν* κάποιοι από την πίστη.

(2) «*ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος*» Εβρ. 3:12, με [αποτέλεσμα] να *αποστατήσσει* από τον ζωντανό Θεό.

(3) «*κατὰ τὸ ῥῆμα Βαλαὰμ τοῦ ἀποστῆσαι*» Αριθμ. 31:16, σύμφωνα με την συμβουλή του Βαλαὰμ για να *αποστατήσουν*.

(4) «*καὶ ἀπέστησαν πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν αὐτῶν*» Δευτ. 13:13 (13:14), και *αποστάτησαν* όλους τους κατοίκους της περιοχής τους. Δες και 2Χρον. 29:6, 2Χρον. 30:7, Νεεμ. 9:26, Ιερ. 33:8 (40:8), Ιεζ. 20:8.

(5) «*καὶ ἀπέστη ἀπὸ Θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ*» Δευτ. 32:15, και *αποστάτησε* από τον Θεό τον σωτήρα του. Δες και 2Χρον. 25:27, 2Χρον. 28:19.

(6) «*μὴ γένοιτο οὖν ἡμᾶς ἀποστραφῆναι ἀπὸ Κυρίου ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀποστῆναι ἀπὸ Κυρίου, ὥστε οἰκοδομῆσαι ἡμᾶς θυσιαστήριον*» Ιησ. 22:29, Να μη γίνει ποτέ εμεῖς να απομακρυνθούμε από τον Κύριο [και] να *αποστατήσουμε* σήμερα από τον Κύριο, ὥστε να οικοδομήσουμε εμεῖς θυσιαστήριο. **Σχόλιο:** Άλλες εκδόσεις (βλ. ABP) εναλλάσσουν το ῥήμα «*ἀποστῆναι*» με το «*ἀποστραφῆναι*».

(7) «*ὅτι ἀπέστης ἀπὸ Κυρίου*» 2Χρον. 26:18, διότι *αποστάτησες* από τον Κύριο.

(8) «*καὶ προσέθηκε τοῦ ἀποστῆναι ἀπὸ Κυρίου*» 2Χρον. 28:22, Συνέχισε να *αποστατεῖ* από τον Κύριο.

(9) «*καὶ ἀπέστημεν ἀπὸ ὀπισθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν*» Ησα. 59:13, και *αποστατήσαμε* από

τον Θεό μας. Δες και Δαν. 9:5, Δαν. 9:9.

(10)«*υἱοὶ ἀφεστηκότες*» Ιερ. 3:14, γιοί που έχετε αποστατήσει. (ή γιοι αποστάτες).

(11)«*πρὸς τὸ μὴ ἀποστήναι αὐτοὺς ἀπ' ἐμοῦ*» Ιερ. 32:40 (39:40), για να μη αποστατήσουν αυτοί από μένα.

(12)«*καὶ τοὺς ἀφεστηκότας*» Ιεζ. 20:38, και αυτούς που έχουν αποστατήσει.

17.Υποχωρώ:

(1)«*καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν*» Ψαλμ. 44:18 (43:19), Και δεν υποχώρησε προς τα πίσω η καρδιά μας.

18.Φεύγω, τρέπομαι σε φυγή:

(6)«*καὶ οὐκ ἐβούλετο τοῦ ἀποστήναι*» 2Σαμ. 2:23, και δεν ήθελε να φύγει.

(7)«*ἀπέστησαν οἱ ἐν Σιών ἄνομοι*» Ησα. 33:14, Οι άνομοι της Σιών τράπηκαν σε φυγή.

(8)«*καὶ ὁ ὕπνος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ*» Δαν. 6:18, και ο ύπνος έφυγε απ' αυτόν. (νοηματικά) και δεν τον έπαιρνε ο ύπνος.

19.Αποτραβώ, αποσύρω, Αποτραβίμαι, αποσύρομαι:

(1) «*εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ*» Πραξ. 22:29, Αμέσως λοιπόν αποτραβήχτηκαν από αυτόν.

(2)«*ὁ Θεός μου τὴν κρίσιν ἀφείλε καὶ*

(1)«*ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας*» Λουκ. 13:27, φύγετε από εμένα όλοι οι εργάτες της αδικίας.

(2)«*καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος μου ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου*» Γεν. 31:40, και έφευγε ο ύπνος από τα μάτια μου.

(3)«*ἐὰν οὖν ξυρήσωμαι, ἀποστήσεται ἀπ' ἐμοῦ ἡ ἰσχὺς μου*» Κριτ. 16:17, Εάν λοιπόν ξυρίσω [το κεφάλι μου], τότε θα φύγει από μένα η δύναμη μου.

(4)«*καὶ ἀπέστη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ*» Κριτ. 16:19, και έφυγε η δύναμη του από αυτόν.

(5)«*ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ*» 2Σαμ. 2:22, Φύγε από εμένα. (νοηματικά) Σταμάτα να με κυνηγάς.

ἀπέστη;» Ησα. 40:27, ο Θεός την κρίση μου την αφαίρεσε και αποσύρθηκε; Δες και Ιερ. 14:19, Ιεζ. 23:17, Ιεζ. 23:18, Ιεζ. 23:22, Ιεζ. 23:28.

(3)(3) «*μὴ ἀποστή ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ σοῦ*» Ιερ. 6:8, για να μη αποσυρθεῖ η ψυχή μου από σένα.

(4)«*ὅτι ἀφέστακα τὴν εἰρήνην μου*» Ιερ. 16:5, διότι έχω αποσύρει την ειρήνη μου.

20.Αποθαρρύνω:

(1) «*καὶ ἀπέστησαν τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ*» Αριθμ. 32:9, και αποθάρρυναν την καρδιά των Ισραηλιτών. Δες και Δευτ. 1:28.

21.(Βάμβας) μεταφράζει:

(ΠΔ) «*μετέβη*» Γεν. 12:8, «*ἀπεστάτησαν*» Γεν. 14:4, Ιερ. 33:8 (40:8), Ιεζ. 20:8, «*Φύγε*»

Γεν. 19:9, «ἔθεσε» Γεν. 30:36, «ἔφενγεν» Γεν. 31:40, «ἀποχωρισθῶμεν» Γεν. 31:49, Ιησ. 22:23, Ιησ. 22:29, «Ἄπεχε» Εξοδ. 23:7, «ἐξήλειφθη» Λευ. 13:58, «θέλουσι παύεσθαι» Αριθμ. 8:25, «ἀπεμακρύνθη» Αριθμ. 12:10, 1Σαμ. 28:15, 1Σαμ. 28:16, 2Βασ. 3:3, 2Βασ. 10:29, 2Βασ. 10:31, 2Βασ. 13:2, 2Βασ. 13:11, 2Βασ. 14:24, 2Βασ. 15:9, 2Βασ. 15:18, 2Βασ. 15:24, 2Βασ. 15:28, 2Βασ. 18:6, Ιώβ 6:13, «ἀπεσύρθη» Αριθμ. 14:9, 1Σαμ. 6:3, 1Σαμ. 16:14, «κατεφρόνησατε» Αριθμ. 14:31, «Ἀνεχώρησαν» Αριθμ. 16:27, «νὰ ἀνομήσωσιν» Αριθμ. 31:16, «ἐδειλίασαν» Αριθμ. 32:9, Δευτ. 1:28, «χωρισθῶσιν» Δευτ. 4:9, «θέλουσιν ἀποπλανήσιν» Δευτ. 7:4, «ἀποπλανήση» Δευτ. 13:10 (13:11), «ἐπλάνησαν» Δευτ. 13:13 (13:14), «κατεφρόνησε» Δευτ. 32:15, «θέλει ἀπομακρυνθῇ» Ιησ. 1:8, Παρ. 22:6, «ὠψώθησαν» Ιησ. 3:16, «ἀπεμακρύνθησαν» Ιησ. 8:16, 2Βασ. 13:6, 2Βασ. 17:22, Ιερ. 2:5, «ἀποστατήσητε» Ιησ. 22:19, «ἀποστατήσωμεν» Ιησ. 22:29, «θέλει φύγει» Κριτ. 16:17, «ἔφενγεν» Κριτ. 16:19, Εσθ. 6:1, Δαν. 6:18, «ἀπομακρυνθῇ» Κριτ. 16:20, «Στάθητε» 1Σαμ. 14:9, «ἀπεσύρετο» 1Σαμ. 16:23, «εἶχεν ἀπομακρυνθῇ» 1Σαμ. 18:12, «ἀπεμάκρυνεν» 1Σαμ. 18:13, «ἐξέκλινεν» 1Σαμ. 19:10, «Στρέψον» 2Σαμ. 2:22, «νὰ στρέψῃ» 2Σαμ. 2:23, «ἐστάθῃ» 2Σαμ. 2:28, «θέλει ἀφαιρεθῇ» 2Σαμ. 7:15, «ἀφήρεσα» 2Σαμ. 7:15, 1Χρον. 17:13, «ἐξέβαλον» 2Σαμ. 7:15, 2Βασ. 23:27, «θέλει ἀποσυρθῇ» 2Σαμ. 12:10, «ἀπεμακρύνθη» 2Σαμ. 22:23, «ἔκβαλε» 1Βασ. 20:24 (21:24), «ἐπέρασε» 1Βασ. 22:24, «ἀπέβαλεν» 2Βασ. 17:18, «ἀφήρεσεν» 2Βασ. 18:22, 2Χρον. 14:5, «ἐξέκλινε» 2Βασ. 22:2, «ἀφήρεσε» 2Βασ. 23:19, 2Χρον. 14:3, «θέλω ἐκβάλει» 2Βασ. 23:27, «νὰ ἀποβάλῃ» 2Βασ. 24:3, «θέλω ἀφαιρέσει» 1Χρον. 17:13, «ἐπανεστάτησεν» 2Χρον. 13:6, «ἀπεστάτησεν» 2Χρον. 21:8, 2Χρον. 21:10, «ἀπεστάτησε» 2Χρον. 21:10, Ιερ. 52:3, «ἐστράφη» 2Χρον. 25:27, Ψαλμ. 44:18 (43:19), Ησα. 59:14, «ἠσέβησας» 2Χρον. 26:18, «ἠσέβησε» 2Χρον. 28:19, «παρηνόμησεν» 2Χρον. 28:22, «συνήθροισεν» 2Χρον. 28:24, «παρηνόμησαν» 2Χρον. 29:6, «ἠσέβησαν» 2Χρον. 30:7, «ἐπανεστάτησαν» Νεεμ. 9:26, «λείψον» Ιώβ 7:16, «ἀπόστρεψον» Ιώβ 14:6, «Ἀπεμάκρυνεν» Ιώβ 19:13, «ἀπομακρύνονται» Ιώβ 30:10, «νὰ πέσῃ» Ιώβ 31:22, «Ἀπομακρύνθητε» Ψαλμ. 6:8 (6:9), «ἵστασαι» Ψαλμ. 10:1 (9:22), «ἀπεμάκρυνα» Ψαλμ. 18:22 (17:23), Ψαλμ. 81:6 (80:7),

«ἀπομακρυνθῇς» Ψαλμ. 22:11 (21:12), Ψαλμ. 35:22 (34:22), Ψαλμ. 38:21 (37:22), «Ἀπομάκρυνον» Ψαλμ. 39:10 (38:11), Ψαλμ. 119:29 (118:29), «ἀπεμάκρυνε» Ψαλμ. 66:20 (65:20), «θέλομεν ἐκκλίνει» Ψαλμ. 80:18 (79:19), «θέλει ἐκκοπῇ» Παρ. 23:18, «ἀφαίρεσον» Εκκλ. 11:10, «θέλουσι τρομάζει» Ησα. 33:14, «παραμελεῖται» Ησα. 40:27, «Σύρθητε» Ησα. 52:11, Ησα. 52:11, «ἀποστατήσασα» Ησα. 57:8, «εἶναι μακρὰν» Ησα. 59:9, Ησα. 59:11, «ἀπεμακρύνθημεν» Ησα. 59:13, «ἵσταται» Ησα. 59:14, «ἀποστάται» Ιερ. 3:14, Ιερ. 17:13, «ἐμπόδισαν» Ιερ. 5:25, «ἀποσυρθῇ» Ιερ. 6:8, «ἀπεστράφη» Ιερ. 14:19, «ἀφήρεσα» Ιερ. 16:5, «ἀπομακρύνεται» Ιερ. 17:5, «νὰ ... ἀποστατήσωσιν» Ιερ. 32:40 (39:40), «Παρέτρεψε» Θρην. 3:11 (3:12), «Ἀπεστάτησεν» Ιεζ. 17:15, «ἀσεβήσαντας» Ιεζ. 20:38, «ἀπεξενώθη» Ιεζ. 23:17, Ιεζ. 23:18, Ιεζ. 23:22, Ιεζ. 23:28, «εἶχεν ἀποξενωθῇ» Ιεζ. 23:19, «διέφενγεν» Δαν. 2:5, Δαν. 2:8, «ἠσεβήσαμεν» Δαν. 9:5, «ἀπεστατήσαμεν» Δαν. 9:9, «κεκρυμμένος» Ωσηέ 5:3, ἢ παραλείπει (1Βασ. 11:29), ἢ δεν μεταφράζει (Ιώβ 21:14, Θρην. 4:15, Θρην. 4:15, Θρην. 4:15). (ΚΔ) «ἀπεμακρύνετο» Λουκ. 2:37, «ἀπεμακρύνθη» Λουκ. 4:13, «ἀποστατοῦσι» Λουκ. 8:13, «φύγετε» Λουκ. 13:27, «ἔσυρην» Πραξ. 5:37, «ἀπέχετε» Πραξ. 5:38, «ἀνεχώρησεν» Πραξ. 12:10, «ἀποχωρισθέντα» Πραξ. 15:38, «ἀπομακρυνθεῖς» Πραξ. 19:9, «ἀπεσύρθησαν» Πραξ. 22:29, «νὰ ἀπομακρυνθῇ» 2Κορ. 12:8, «θέλουσιν ἀποστατήσιν» 1Τιμ. 4:1, «Ἀπομακρύνου» 1Τιμ. 6:5, «Ἄς ἀπομακρυνθῇ» 2Τιμ. 2:19, «νὰ ἀποστατήσῃ» Εβρ. 3:12.

22. ΕΤΥΜΟΛ.: Εκ του «ἀφ'» βλ. «ἀπό» G575 και του «ἵστημι» G2476.

23. ΜτΛ: Ρήμα.

24. Υποσημείωση: * Εβραϊκός ιδιωτισμός, Υπέρθεση. Η χρήση δύο ίδιων ρημάτων όπως εδώ «ἀπόστητε, ἀπόστητε», είναι εβραϊκός ιδιωτισμός και μεταφέρθηκε από το εβραϊκό κείμενο στην μετάφραση των 70μήκοντα. Αυτό που θέλει να τονιστεί με την έκφραση αυτή είναι η υποχρεωτική εκτέλεση του σημαινομένου, το οποίο δηλώνεται με το «υποχρεωτικά, οπωσδήποτε, εξάπαντος».

"Εσείς ρωτάτε, εμείς απαντάμε"

με φως από την Αγία Γραφή και την έγκυρη επιστήμη

Αυτή η στήλη έχει σκοπό να απαντά στις ερωτήσεις σας με απλά και κατανοητά λόγια. Έμπειροι εργάτες του Ευαγγελίου, με βάση την Αγία Γραφή αλλά και την έγκυρη επιστημονική γνώση, σας προσφέρουν ουσιαστικές και τεκμηριωμένες απαντήσεις.

Ενταφιασμός ή αποτέφρωση

Απαντά ο Αντώνης Δ. Περιάλης

Ερώτημα:

Ένας συνειδητός Χριστιανός, που βασιζέται αποκλειστικά στην Αγία Γραφή, μπορεί να αφήσει παραγγελία για αποτέφρωση του σώματός του ή να αποτεφρώσει συγγενείς του;

Απάντηση

Μια πρόχειρη απάντηση που συχνά ακούγεται είναι ότι «δεν υπάρχει ρητή απαγόρευση στην Αγία Γραφή, άρα το ζήτημα αφήνεται στη διακριτική ευχέρεια του καθενός». Είναι, όμως, ορθή αυτή η συλλογιστική; Δηλαδή, ό,τι δεν απαγορεύεται ρητά στη Βίβλο επιτρέπεται αυτομάτως;

Η Αγία Γραφή μας παρουσιάζει τον Ισραήλ ως **επιτηρούμενο λαό**. Ο Θεός επέτρεψε στα έθνη να πορεύονται «κατά τας οδούς αυτών», όμως στον λαό Του έδινε σαφείς εντολές και επενέβαινε με παιδεία και κρίση.

Πράξεις 14:16 : «Ὅς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη νὰ περιπατῶσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.»

Η Παλαιά Διαθήκη, λοιπόν, και ο τρόπος ζωής των Εβραίων αποκαλύπτουν τη σκέψη και τη βούληση του Θεού – και αυτό περιλαμβάνει και τη μεταχείριση του ανθρώπινου σώματος μετά τον θάνατο.

Παλαιά Διαθήκη

Α. Η καθιερωμένη πρακτική του ενταφιασμού

1) **Αβραάμ, Σάρρα, Ισαάκ, Ρεβέκκα**
Ο Αβραάμ αγόρασε το σπήλαιο του Μαχ-

πελά για οικογενειακό τάφο.

Γένεσις 23:19 «Καὶ μετὰ ταῦτα ἔθαψεν Ἀβραάμ τὴν Σάρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ ἀγροῦ Μαχπελά...»

Γένεσις 25:9: «Καὶ ἔθαψαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Ἰσαὰκ καὶ Ἰσμαὴλ εἰς τὸ σπήλαιον Μαχπελά...»

2) Ιακώβ

Ο Ιακώβ, λίγο πριν από τον θάνατό του, έδωσε ρητή και σαφή οδηγία να μη θαφτεί στην Αίγυπτο, αλλά να μεταφερθεί και να ενταφιαστεί στη γη Χαναάν, στον ίδιο τόπο όπου είχαν ταφεί ο Αβραάμ και η Σάρρα, ο Ισαάκ και η Ρεβέκκα. Η επιθυμία αυτή δεν ήταν τυχαία ούτε απλή οικογενειακή παράδοση, αλλά συνειδητή πράξη πίστης στις επαγγελίες του Θεού και σεβασμού προς το σώμα μετά τον θάνατο.

Μετά τον θάνατό του, μια μεγάλη και επίσημη πομπή, αποτελούμενη από αξιωματούχους και άρχοντες της Αιγύπτου, συνόδευσε το σώμα του Ιακώβ μέχρι το σπήλαιο του Μαχπελά, όπου και ενταφιάστηκε, σύμφωνα με την επιθυμία του.

Γένεσις 49:29-30

«Καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς καὶ εἶπεν· Ἐγὼ προστίθεμαι εἰς τὸν λαόν μου· θάψατέ με μετὰ τῶν πατέρων μου εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ὃν ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Ἐφρών τοῦ Χετταίου, εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ὃν ἐν τῷ ἀγρῷ Μαχπελά, τὸ ἀπέναντι Μαιμβρῇ

ἐν γῇ Χαναάν, τὸ ὅποιον ἠγόρασεν Ἀβραὰμ μετὰ τοῦ ἀγροῦ παρὰ Ἐφρών τοῦ Χετταίου εἰς κτῆμα τάφου.»

Γένεσις 50:7-9

«Καὶ ἀνέβη Ἰωσήφ διὰ νὰ θάψῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ· καὶ ἀνέβησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ Φαραώ, οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι τῆς γῆς Αἰγύπτου, καὶ πᾶς ὁ οἶκος Ἰωσήφ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· μόνον τὰ παιδιά αὐτῶν καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ οἱ βόες αὐτῶν ἀφῆκαν ἐν τῇ γῇ Γεσέμ. Καὶ ἀνέβησαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἄρματα καὶ ἵππεῖς· καὶ ἦτο ἡ πομπὴ μεγίστη σφόδρα.»

Γένεσις 50:12-13

«Καὶ ἔπραξαν εἰς αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς· καὶ μετεκόμισαν

υἱοὺς Ἰσραὴλ λέγων· Ὁ Θεὸς βεβαίως θέλει σᾶς ἐπισκεφθῇ, καὶ θέλετε μετακομίσει τὰ ὅσα μου ἐντεῦθεν.»

Ἰησοῦς Ναυῆ 24:32 «Καὶ τὰ ὅσα τοῦ Ἰωσήφ... ἔθαψαν ἐν Συχέμ.»

4) Μωυσῆς

Δευτερονόμιον 34:5-6 «Καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ Μωυσῆς... καὶ ἔθαψεν αὐτὸν ἐν κοιλάδι... καὶ οὐδεὶς ἐγνώρισεν τὸν τάφον αὐτοῦ ἕως τῆς σήμερον.»

Ο ἴδιος ο Θεὸς ἔθαψε τον Μωυσή. Θα μπορούσε να εξαφανίσει το σώμα του με οποιονδήποτε τρόπο, όμως επέλεξε την ταφή – πράξη αποκαλυπτική της θεϊκής βούλησης.

Β. Πρακτικές των εθνών

Την ίδια εποχή, λαοὶ ὅπως οἱ **Φοίνικες, Χαναναῖοι, Μωαβίτες καὶ Ἀμμωνίτες** ασκούσαν καύση νεκρῶν ἢ ἀκόμη καὶ ἀνθρωποθυσίες. Οἱ

αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς γῆν Χαναάν, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ ἀγροῦ Μαχπελά...»

Σημαντικὴ παρατήρηση

Ο Ἰακώβ δὲν ἀφησε ἀπλῶς γενικὴ ἐπιθυμία, ἀλλὰ ἔδωσε συγκεκριμένους οδηγίες γιὰ τόπο καὶ τρόπο ταφῆς, καὶ αὐτές τηρήθηκαν με ἀκρίβεια. Ἡ πράξη αὐτὴ δείχνει ὅτι ὁ ἐνταφιασμός δὲν ἦταν τυχαῖο ἔθιμο, ἀλλὰ βαθιὰ ριζωμένη πίστη καὶ συνειδητὴ ἐπιλογή τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

3) Ἰωσήφ

Ο Ἰωσήφ βαλσαμώθηκε, ἐτάφη προσωρινά στὴν Αἴγυπτο καὶ ἀφησε σαφὴ ἐντολὴ νὰ μεταφερθοῦν τὰ ὀστά του στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας.

Γένεσις 50:25 «Καὶ ὄρκισεν Ἰωσήφ τοὺς

πρακτικὲς αὐτές συνδέονταν με εἰδωλολατρία καὶ δὲν ἀκολουθήθηκαν ἀπὸ τὸν Λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Γ. Περιπτώσεις καύσης στὴν Παλαιὰ Διαθήκη (ὡς κρίση)

1) Ἀχάν

Ἰησοῦς Ναυῆ 7:25 «Καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν... καὶ κατέκαυσαν αὐτοὺς ἐν πυρί.»

2) Σαούλ (ἐκτακτὴ πράξη μετὰ ἀπὸ βαριὰ ἀτίμωση)

Μερικοὶ ἰσχυρίζονται: «Μα καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἐκαίγαν βασιλιάδες».

Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη δὲν ἀναφέρεται οὔτε ἓνας βασιλιάς τοῦ Ἰσραὴλ ἢ τοῦ Ἰούδα ποὺ νὰ ἀποτεφρώθηκε ὡς τρόπος ταφῆς. Ἡ Γραφὴ κάνει σαφὴ διάκριση ἀνάμεσα:

- στὴν καύση ὡς κρίση / ἀνάγκη / ἀτιμία
- καὶ στὸν ἐνταφιασμό ὡς κανονικὴ ταφή.

Τα χωρία που δημιουργούν τη σύγχυση
(και η σωστή ερμηνεία)

1) Ο Σαούλ

(Α' Σαμουήλ 31:8-13):

8 Και την επαύριον, ότε ήλθον οι Φιλι-
σταίοι διά να εκδύσωσι τους πεφονευμέ-
νους, εύρηκαν τον Σαούλ και τους τρεις
υιούς αυτού πεπτωκότας επί το όρος Γελ-
βουέ. 9 Και απέκοψαν την κεφαλήν αυτού

δυνατοί άνδρες και ώδοιπόρησαν όλην την
νύκτα και έλαβον το σώμα του Σαούλ και
τα σώματα των υιών αυτού από του τεί-
χους Βαιθ-σαν, και ήλθον εις Ιαβείς και
έκαυσαν αυτά εκεί· 13 και έλαβον τα οστά
αυτών και έθαψαν υπό το δένδρον εν Ια-
βείς και ενήστευσαν επτά ημέρας.

Τα σώματα καίγονται, αλλά **τα οστά θάβονται**,
δείχνοντας ότι η καύση δεν θεωρείται κανονική

και εξέδυσαν τα όπλα αυτού και απέστει-
λαν εις την γην των Φιλισταίων κύκλω,
διά να διαδώσωσι την αγγελίαν εις τον
οίκον των ειδώλων αυτών και μεταξύ του
λαού. 10 Και ανέθεσαν τα όπλα αυτού εις
τον οίκον της Ασταρώθ, και εκρέμασαν το
σώμα αυτού εις το τείχος Βαιθ-σαν.
11 Ακούσαντες δε περί τούτου οι κάτοικοι
της Ιαβείς-γαλαάδ, τι έκαμον οι Φιλισταίοι
εις τον Σαούλ, 12 ηγέρθησαν πάντες οι

ταφή.

Τι δείχνει πραγματικά:

- Η καύση έγινε λόγω ακραίας ατίμωσης
από τους Φιλισταίους
- ΔΕΝ θεωρείται ταφή
- Η τελική πράξη τιμής είναι: η ταφή των
οστών

Αν η αποτέφρωση ήταν αποδεκτή, δεν θα υ-
πήρχε ταφή οστών.

Γενικά, η καύση στην Παλαιά Διαθήκη συνδέε-

ται με **κατάρτα, κρίση και ατιμία**, όχι με τιμητική μεταχείριση.

2) Ο Ασά

(Β' Χρονικών 16:14) «...καὶ ἔκαμαν εἰς αὐτὸν καύσιν μεγάλην σφόδρα.»

Εδώ γίνεται το πιο συχνό λάθος.

Η “καύσις” δεν είναι καύση σώματος
Αφορά:

- καύση **αρωμάτων και μύρων**
- τιμητική τελετή (κάτι σαν επιμνημόσυνο)

Το σώμα:

(Β' Χρονικών 16:14) (αρχή εδαφίου)
«...καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ...»

Πρώτα ταφή – μετά καύση αρωμάτων

(3 Β' Χρονικών 21:19) – Ο Ιωράμ

«...καὶ ἀπέθανεν... καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἔκαμεν εἰς αὐτὸν καύσιν...»

Τι σημαίνει:

- Ο Ιωράμ ήταν **ασεβής**
- **Στερήθηκε** την τιμητική καύση αρωμάτων
- Όχι επειδή δεν καιγόταν το σώμα, αλλά επειδή **δεν άξιζε τιμή**

Αν η “καύσις” ήταν αποτέφρωση, τότε εδώ θα σήμαινε... ότι τον *τίμησαν λιγότερο καίγοντάς τον λιγότερο*, πράγμα παράλογο.

Οι βασιλιάδες που ετάφησαν, παρότι ασεβείς

Αχάζ

(Β' Χρονικών 28:27) «...καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ»

Μανασσής –

(Β' Βασιλέων 21:18) «...καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ»

Ακόμα και **βαθιά αποστάτες βασιλιάδες δεν αποτεφρώθηκαν.**

Επομένως:

«Στην Παλαιά Διαθήκη δεν αναφέρεται καμία περίπτωση βασιλιά του Ισραήλ ή του Ιούδα που να αποτεφρώθηκε ως τρόπος ταφής. Οι αναφορές σε “καύση” αφορούν είτε έκτακτη πράξη ατιμίας και ανάγκης, είτε τιμητική καύση αρωμάτων μετά την ταφή. Ο ενταφιασμός παραμένει σταθερά η κανονική πρακτική του λαού του Θεού.»

Καινή Διαθήκη

A. Ταφή νεκρών

1) Λάζαρος

(Ιωάννης 11:34) «Λέγει αὐτοῖς· Ποῦ ἐθέσατε αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε.»

2) Ιησούς Χριστός

(Ματθαῖος 27:59–60) «Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ... ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ.»

Παρότι οι Ρωμαῖοι συνήθιζαν την αποτέφρωση, ούτε ο Χριστός ούτε οι Απόστολοι την υιοθέτησαν.

Η φωτιά ως εικόνα κρίσης

Στον Λόγο του Θεού η φωτιά παρουσιάζεται σαν εικόνα κρίσης. Αυτό φαίνεται από:

A. Θυσίες

(Λευιτικόν 1:9) «Καὶ ὁ ἱερεὺς θέλει κατακαύσει ὅλον ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου· ὀλοκαύτωμα εἰς ὁσμὴν εὐωδίας εἰς Κύριον.»

Στην Παλαιά Διαθήκη, η καύση συνδέεται άμεσα με το θυσιαστικό σύστημα και την έννοια της εξιλέωσης. Το ζώο λειτουργεί ως υποκατάστατο του ανθρώπου, πάνω στο οποίο μεταφέρεται συμβολικά η κρίση που άξιζε στον αμαρτωλό. Η πλήρης καύση του θυσιαζόμενου ζώου εκφράζει την ολοκληρωτική παράδοση στη θεία κρίση και δικαιοσύνη, ώστε εκείνος που προσφέρει τη θυσία να απαλλαγεί.

Η καύση, επομένως, δεν αποτελεί απλώς πρακτική διάθεσης ενός σώματος, αλλά πράξη λατρευτική, άμεσα συνδεδεμένη με την αμαρτία, την κρίση και την εξιλέωση — στοιχεία που δεν σχετίζονται με τη μεταχείριση του σώματος του αποθανόντος.

«Γι' αυτό και η καύση στη Γραφή δεν συνδέεται ποτέ με τιμητική μεταχείριση νεκρού ανθρώπου, αλλά με θυσία, κρίση ή κατάρτα.»

B. Αιώνια κρίση

(Ματθαῖος 25:41) «Τότε θέλει εἰπεῖ καὶ πρὸς τοὺς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τοῦ αἰῶνιου, τὸ ἡτοιμασμένον διὰ τὸν διάβολον καὶ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ.»

Η φωτιά (το πῦρ) στη Γραφή συνδέεται κατεξοχήν με την έννοια της θείας κρίσης και της τιμωρίας. Η εικόνα αυτή δεν είναι τυχαία ούτε απλώς ποιητική. Ο Θεός θα μπορούσε να αποδώσει την αιώνια τιμωρία με οποιαδήποτε άλλη εικόνα· όμως επέλεξε συνειδητά τη φωτιά, διότι αυτή εκφράζει με τον πιο έντονο τρόπο την καταστροφή, τον πόνο και τη δικαιοσύνη της κρίσης Του.

Η Αγία Γραφή επανέρχεται κατ' επανάληψη στην ίδια εικόνα, συνδέοντας το πῦρ όχι με τιμή ή σεβασμό, αλλά με καταδίκη και απόρριψη:

(Μάρκος 9:43) «...καλὸν σοι εἶναι να εἰσέλθης εἰς τὴν ζωὴν χωλός, παρά να ἔχης τὰς δύο χεῖρας καὶ να υπάγης εἰς τὴν

γένναν, εις το πῶρ το άσβεστον.»

(Β΄ Θεσσαλονικεΐς 1:8–9) «*Εν πυρί φλογός εκδικών, διά να αποδώση εκδίκησιν εις τους μη γνωρίζοντας τον Θεόν... οίτινες θέλουσι τιμωρηθή με όλεθρον αιώνιον.*»

(Αποκάλυψις 20:15) «*Και όστις δεν ευρέθη γεγραμμένος εν τω βιβλίω της ζωής, ερρίφθη εις την λίμνην του πυρός.*»

Σε όλα αυτά τα εδάφια, η φωτιά λειτουργεί ως εικόνα και σύμβολο κρίσης, καταδίκης και αιώνιας απώλειας. Ποτέ δεν παρουσιάζεται ως ουδέτερη ή τιμητική πράξη. Κατά συνέπεια, η συστηματική βιβλική χρήση της φωτιάς για την περιγραφή της θείας κρίσης καθιστά προβληματική τη μεταφορά της εικόνας αυτής στη μεταχείριση του σώματος του ανθρώπου που υπήρξε «ναός του Αγίου Πνεύματος».

«Γῆ εἴ καὶ εἰς γῆν θέλεις ἐπιστρέψαι»

(Γένεσις 3:19)

Το εδάφιο αυτό συχνά χρησιμοποιείται ως επιχείρημα υπέρ της αποτέφρωσης, με το σκεπτικό ότι και μέσω της καύσης το ανθρώπινο σώμα «επιστρέφει στη γη», έστω με διαφορετικό τρόπο. Όμως μια τέτοια ερμηνεία αποσπά το εδάφιο από το βιβλικό του πλαίσιο.

Στη Γένεση 3:19 ο Θεός δεν περιγράφει έναν οποιονδήποτε μηχανικό τρόπο διάλυσης του σώματος, αλλά δηλώνει τη **φυσική κατάληξη του ανθρώπου μετά την πτώση**: το σώμα, πλασμένο από χώμα, επιστρέφει στο χώμα μέσω της φθοράς και της αποσύνθεσης. Στην Παλαιά Διαθήκη, αυτή η επιστροφή συνδέεται σταθερά και αποκλειστικά με την **πράξη της ταφής**, η οποία αντιμετωπίζεται ως πράξη σεβασμού προς το ανθρώπινο σώμα.

Πράγματι, το σώμα μπορεί να καταλήξει στο έδαφος και με άλλους τρόπους – όπως με την κατασπάραξη από ζώα, με διαμελισμό ή με καύση. Ωστόσο, το γεγονός ότι κάτι *μπορεί* να συμβεί δεν σημαίνει ότι μπορεί να υιοθετηθεί ως **συνειδητή πρακτική** για τη μεταχείριση του νεκρού. Η Αγία Γραφή δεν αφήνει το ζήτημα αυτό ακαθόριστο, αλλά δείχνει ξεκάθαρα ότι ο τρόπος επιστροφής στη γη οφείλει να είναι τρόπος τιμής και σεβασμού.

Η πράξη του ίδιου του Θεού να θάψει το σώμα του Μωυσή (Δευτ. 34:5–6) έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, διότι αποκαλύπτει έμπρακτα τη θείκη βούληση ως προς τη μεταχείριση του ανθρώπινου σώματος μετά τον θάνατο. Ο Θεός θα μπορούσε να εξαφανίσει το σώμα του Μωυσή με οποιονδήποτε τρόπο, όμως επέλεξε την ταφή, επιβεβαιώνοντας έτσι τον ενταφιασμό ως πράξη σεβασμού και τάξης, σύμφωνη με το

πνεύμα της Αγίας Γραφής.

Επομένως, το **«γῆ εἴ καὶ εἰς γῆν θέλεις ἐπιστρέψαι»** δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιχείρημα υπέρ της αποτέφρωσης. Αντιθέτως, μέσα στο βιβλικό πλαίσιο επιβεβαιώνει την πρακτική της ταφής ως τον τρόπο με τον οποίο ο άνθρωπος επιστρέφει στη γη **με σεβασμό, τάξη και υποταγή στη θείκη βούληση**.

Προσαρμογή στον κόσμο

(Ρωμαίους 12:2) «*Καὶ μὴ συσχηματίζεσθε μὲ τὸν αἰῶνα τοῦτον, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε διὰ τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ νοός σας...*»

Η Αγία Γραφή προειδοποιεί επανειλημμένα τους πιστούς να μη διαμορφώνουν τη ζωή και τις επιλογές τους με βάση τα κριτήρια του κόσμου. Η ευκολία, η πρακτικότητα και η κοινωνική αποδοχή δεν αποτελούν ποτέ κριτήριο βιβλικής αλήθειας ούτε μέτρο για τη διάκριση του θελήματος του Θεού.

Είναι γεγονός ότι η αποτέφρωση παρουσιάζεται σήμερα ως μια λύση που διευκολύνει τις συνθήκες της ζωής. Ο άνθρωπος του κόσμου, που δεν ενδιαφέρεται να ρωτήσει ποια είναι η σκέψη του Θεού σε όλα τα ζητήματα, επιλέγει συνήθως τον πιο βολικό δρόμο, χωρίς να λαμβάνει υπόψη του την έννοια του «φόβου Κυρίου». Το ίδιο πνεύμα παρατηρείται και σε άλλους τομείς της ζωής: στην ενδυμασία, στις προγαμιαίες σχέσεις, στη χαλάρωση της ιερότητας του γάμου και στη διάλυση εκείνου που «*ό Θεός συνέζευξεν*».

Στην περίπτωση της αποτέφρωσης, η ευκολία είναι προφανής: δεν υπάρχει φροντίδα τάφου, ούτε η ψυχολογικά επώδυνη διαδικασία της εκταφής μετά από κάποια χρόνια. Όμως για τον συνειδητό Χριστιανό η ευκολία δεν μπορεί να αποτελεί μέτρο επιλογής σε ζητήματα που άπτονται της πίστης και της υπακοής στον Λόγο του Θεού.

Ο Χριστιανός καλείται να εξετάζει όχι τι είναι πιο πρακτικό ή κοινωνικά αποδεκτό, αλλά τι είναι σύμφωνο με το πνεύμα και τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής, είτε αυτό εκφράζεται άμεσα είτε έμμεσα μέσα στον Λόγο του Θεού.

Συμπέρασμα

Η Αγία Γραφή, συνολικά εξεταζόμενη, **δεν προάγει την αποτέφρωση**. Ο ενταφιασμός παρουσιάζεται ως η φυσική, συνεπής πρακτική για τον λαό του Θεού.

Τελική απάντηση: Η βιβλική κατεύθυνση για τον συνειδητό Χριστιανό είναι ο **ενταφιασμός** και όχι η ευκολία της αποτέφρωσης.

Εκκλησιαστικά

Συνάντηση Καθαράς Δευτέρας 21/2/2026 – 23/2/2026

Νίκος Ρούσσο

Με μεγάλη επιτυχία, χαρά και ευφροσύνη είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε τις φυσικές ομορφιές του Σουνίου, το τριήμερο της Καθαράς Δευτέρας. Δόθηκε η ευκαιρία για πνευματική συναναστροφή, όμορφες στιγμές εν Χριστώ, ιδιαίτερο πρόγραμμα για τα παιδιά και πνευματικές ομιλίες που έθρεψαν την ψυχή μας

- 5:18) **Τέρτιος Πετροβατζής:** "Εκεί θέλω γνωρισθεί προς σε" (Εξοδος 25:22)
- **Νώντας Τσακίρης:** «Άγωνίζεσθε εισελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν» (Λουκάς 13:24)
- **Μάνος Δαμιανάκης:** *Η μεγάλη συνωμο-*

με πνευματικό ψωμί. Ήταν ένα ευχάριστο τριήμερο πνευματικής συναναστροφής με φιλοξενούμενους από την Αττική αλλά και από όλη την Ελλάδα, γεμάτο έντονο χριστιανικό πνεύμα.

Ευχόμαστε, ο Κύριος να ευλογεί τον κόπο που γίνεται για να λειτουργούν αυτές οι διοργανώσεις για την Δόξα Του.

Το πρόγραμμα πλαισιώθηκε από ομιλίες:

- **Άκης Τρίγκας:** «Εὐχαριστεῖτε ἐν πᾶσιν· τοῦτο γάρ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸς ὑμᾶς.» (Α΄ Θεσσαλονικεῖς

σία

Τα βράδια υπήρχε πλούσιο πρόγραμμα με ομολογίες, σκέψεις και συζητήσεις. Η μεγάλη συμμετοχή και η πληρότητα του χώρου κούρασαν τους εθελοντές μας, αλλά γέμισαν όλους με χαρά και ευχαρίστηση.

Και φυσικά, η περίφημη **λαγάνα του Σουνίου** ολοκλήρωσε το υπέροχο μενού των φαγητών.

Ευχαριστούμε όλους όσους συνέβαλαν στην επιτυχία της συνάντησης.

Και του χρόνου!

Ελληνικά Προγράμματα 2026*Πνευματικού Κέντρου**Κοινωνίας Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών**Σούνιο Αττικής*

- **21/2/2026 – 23/2/2026**
Συνάντηση Καθαράς Δευτέρας για όλη την οικογένεια
- **28/3/2026**
Πασχαλινό Πρόγραμμα για παιδιά (Στην Ε.Ε.Ε. Νέας Ιωνίας)
- **3/4/2026 – 5/4/2026**
Συντροφιά και Παιχνίδι για όλη την οικογένεια
- **27/6/2026 – 11/7/2026**
1η Κατασκηνωτική Περίοδος Κοριτσιών (Δεκτά και μικρά αγόρια έως 9 ετών)
- **11/7/2026 – 25/7/2026**
2η Κατασκηνωτική Περίοδος Αγοριών
- **26/7/2026 – 2/8/2026**
Συνάντηση Νεολαίας
- **2/8/2026 – 9/8/2026**
Συνάντηση Οικογενειών
- **22/10/2026 – 24/10/2026**
Γενική Συνέλευση Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών
- **13/11/2026 – 15/11/2026**
Συντροφιά και Παιχνίδι για όλη την οικογένεια

Η έγκαιρη δήλωση συμμετοχής διευκολύνει την καλύτερη οργάνωση των προγραμμάτων.

Είστε όλοι θερμά προσκεκλημένοι!

Βαπτίσεις αδελφών

Την Κυριακή 01 Φεβρουαρίου 2026, στην Ελευθέρα Ευαγγελική Εκκλησία Νικαίας, έγινε η βάπτισμα των αδελφών μας : Χρήστου Παμπαλιάρη και Καρολίνας Κυριακοπούλου από την ΕΕΕ Αιγάλεω, του Ορφέα Σεϊμένη από την ΕΕΕ Λιπασμάτων και του Δημήτρη Στεφανόπουλου από την ΕΕΕ Αμφιάλης.

Προσευχόμαστε, ο Κύριος να στηρίξει τους αδελφούς μας σε αυτήν την απόφαση ζωής που πήρανε, να ακολουθούν τον Ιησού Χριστό και να τον ομολογούν στο περιβάλλον που τους έχει τοποθετήσει ο Θεός, με την ζωή και την μαρτυρία τους.

**Εκκλησίες της Κοινωνίας Ελεύθερων Ευαγγελικών Εκκλησιών Ελλάδας
Συναθροίσεις Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών
Μιλάμε για τον Χριστό, τον Σταυρωμένο και Αναστημένο!
Είσοδος Ελεύθερη για όλους**

ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΚΑΙ ΑΤΤΙΚΗΣ

- **Αθήνα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Αλκιβιάδου 3-5, Αθήνα 104 39, τηλ. 2108253771, 2108214876
- **Αιγάλεω:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 07:30-08:30 μ.μ., Τετάρτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Γραβιάς 30, Αιγάλεω 122 43, τηλ. 2105909721
- **Άλιμος:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τρίτη 08:00-09:00, Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Λακωνίας 30, Άλιμος 174 56, τηλ. 2109913373
- **Αμφιάλη:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τρίτη 07:00-08:00 μ.μ., Πέμπτη 07:00-08:00 μ.μ., Τσακάλωφ 4, Κερατσίνι 187 57, τηλ. 2104000078
- **Αρμενίων:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Τετάρτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Ιγγλέση 25, Αθήνα 117 43
- **Λιπάσματα-Δραπετσώνα:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Τρίτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Σάββατο 07.30-10.30 μ.μ. όμιλος νέων, Μισαηλίδη 28, Δραπετσώνα 186 48, τηλ. 2104627675
- **Μαρούσι:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τρίτη 08:00-09:00 μ.μ., Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Κανάρη 10, Μαρούσι 151 26, τηλ. 2108065796
- **Μελίσσια:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Τετάρτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 07:00-08:30 Αθανασίου Διάκου 15, Μελίσσια 151 27, τηλ. 2108032464, 6972309399, 6977619568
- **Ν. Ιωνία:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Δευτέρα 07:00-08:00 μ.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Σόλωνος 3, Νέα Ιωνία 142 31 (Κοντά στον ηλεκτρικό σταθμό Πευκάκια), τηλ. 6932070403
- **Νίκαια:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 08:00-09:00 μ.μ., Τρίτη 08:00-09:00 μ.μ., Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Αμερικανίδων Κυριών & Βέροιας 2, Νίκαια 184 50, τηλ. 2104904844
- **Περιστέρι:** Κυριακή 11:00-12:30 π.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Αρκαδίου 47, Περιστέρι 121 32, τηλ. 2105758928
- **Πόρτο Ράφτη** (Βιβλικός Όμιλος κατ' οίκον): Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Χρυσήιδος 4, Πόρτο Ράφτη 190 03, τηλ. 2299073476
- **Σαλαμίνα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Παπαφλέσσα 9, Σαλαμίνα 189 02, τηλ. 2104656593
- **Χαλάνδρι:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Δευτέρα 07:00-08:00 μ.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Θησέως 6, Χαλάνδρι 152 32, τηλ. 2106818156 eeehal@yahoo.gr, YouTube
- **Συνάθροιση Μελέτης της Αγίας Γραφής και Προσευχής, Ωρωπός:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Δευτέρα 07:00-08:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Θηβών 2, Ωρωπός 190 15, τηλ. 2295030529, 2295032654, 6934562881

ΥΠΟΛΟΙΠΗ ΕΛΛΑΔΑ

- **Αίγιο:** Κυριακή 10-11 π.μ., Στράτωνος 29, Αίγιο 251 00, τηλ. 6974753694
- **Αμαλιάδα:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ. & 06:30-07:30 μ.μ., Τετάρτη 06:30-08:00 μ.μ., Ρήγα Φεραίου 86, Αμαλιάδα 272 00, τηλ. 2622023181, 2622027719
- **Άργος:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Πέμπτη 07:00-08:00 μ.μ., Περιοχή Ξηρόβρυσης (Παλαιά οδός Τριπόλεως), 212 00, τηλ. 27510211515, 6981583839
- **Γαρίπα Μονοφατσίου Κρήτης:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ., Πέμπτη 06:00-08:00 μ.μ., Γαρίπα 703 00, τηλ. 2891093357
- **Γεωργικό Καρδίτσας:** Κυριακή 10:30- 11:30 π.μ., Πέμπτη 06:00-07:00 μ.μ., Γεωργικό 43100, τηλ. 2441036362, 2441036654
- **Ηράκλειο Κρήτης:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Ρόδων 33, Ηράκλειο 713 06, τηλ. 6944612028, 6977583914
- **Θερμησία Ερμιονίδας** (κατ' οίκον): Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 05:00-06:00 μ.μ., Θερμησία 210 51, τηλ. 2754041067, 2754041110, 6938656387
- **Καβάλα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 07:00-08:00 μ.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Κάρανου 27, Καβάλα 653 02, τηλ. 2510838363
- **Καινούργιο Φθιώτιδας:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ., Καινούργιο 350 09
- **Καλαμάτα:** Κυριακή 10:30-12:00 π.μ., Τρίτη 07:00-08:00 μ.μ., Πέμπτη 07:00-08:00 μ.μ., Φαρών 131, Καλαμάτα 241 00, τηλ. 2721084295, 6940728125
- **Καμίνια Πατρών:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ. & 08:00-09:00 μ.μ., Τετάρτη 08:00-09:00 μ.μ., Παρασκευή 08:00-09:00 μ.μ., Καλλιθέας 9, Καμίνια 250 02

- **Κομοτηνή:** Κυριακή 10:30-12:30 μ.μ., Παρασκευή 07:00-09:00 μ.μ., Βοσπόρου 7, Κομοτηνή 691 00, τηλ. 2531027704, 6944591675, 932402706
- **Κόρινθος:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 06:30-07:30 μ.μ., Σάββατο 07:00-08:00 μ.μ. Σίνα 68, Κόρινθος 201 00, τηλ. 2744065788, 6973993542
- **Λαμία:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Θεμιστοκλέους 17, Λαμία 35100
- **Λάρισα:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Πέμπτη 08:00-09:00 μ.μ., Γεωρ. Σεφέρη 123, Λάρισα 412 21
- **Μαυρομάτι Θηβών:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Μαυρομάτι 320 02, τηλ. 2262303013, 6948469634
- **Μυτιλήνη:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Αλκαίου 30, Μυτιλήνη 811 00, τηλ. 2251022612
- **Νεάπολη Κρήτης:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Βίτσι 12, Νεάπολη 724 00, τηλ. 2841032044 (Οικογ. Παναγιώτη Λουκάκη)
- **Νικολαΐκα Αιγίου:** Κυριακή 07:30-08:30 μ.μ., Τετάρτη 07:30-08:30 μ.μ., Νικολαΐκα 25100, τηλ. 2691081115
- **Προσοτσάνη Δράμας:** Κυριακή 11:00-12:00 π.μ., Παρασκευή 07:00-08:30 μ.μ., Καρατάσου, Προσοτσάνη 662 00, τηλ. 2521038748
- **Πτολεμαΐδα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Ιαπωνίδου 4, Πτολεμαΐδα 502 00, τηλ. 2461092794, 6948740373
- **Ρόδος:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:30 μ.μ., Κρητικά 29, Ρόδος 851 00 (Παραλιακή οδός προς Αεροδρόμιο), τηλ. 2241093331
- **Σπάρτη:** Κυριακή 10:30-12:00 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Χαμαρέτου 74, Σπάρτη 23100, eespartis@gmail.com, τηλ. 2731400369, 697043318
- **Τρίκαλα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 07:00-08:00 μ.μ., Πέμπτη 07:00-08:00 μ.μ., Βαλαωρίτου 4, Τρίκαλα 421 00, τηλ. 2431025273
- **Τρίκαλα:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ. & 7:00-8:00 μ.μ., Τρίτη 07:00-08:00 μ.μ., Θουκυδίδου 2, Τρίκαλα 421 00, τηλ. 2431072750
- **Φιλιατρά:** Κυριακή 10:00-11:00 π.μ., Παρασκευή 07:00-08:00 μ.μ., Επαρ.Οδ. Λιμενάρειου-Χριστιάνων, Λιμενάρι 243 00, τηλ. 2761033397
- **Φραντζής Φθιώτιδας:** Φραντζής 35100, τηλ. 2231096327
- **Χανιά Κρήτης:** Κυριακή 10:30-11:30 π.μ., Τετάρτη 07:00-08:00 μ.μ., Κων. Μητσοτάκη 36 (& Α. Παπανδρέου 107), Χανιά 73132, τηλ. 2821056310

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

- **Καναδάς-Κεμπέκ,** Hellenic Gospel Free Church, τηλ. 514 337-8526, 7110 Av. de l'Épée, Montréal, QC H3N 2E1, Canada

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

- **Αυστραλία-Μελβούρνη (Κέντρο της πόλης),** Greek Free Evangelical Church City Centre Κυριακή 09:30-10:45 π.μ. (Ελληνική), Κυριακή 11:00-12:15 μ.μ. (Αγγλική), Τετάρτη 07:00-08:45 μ.μ. (Βιβλική Μελέτη στα Ελληνικά), Τετάρτη 07:30-08:30 μ.μ. (Βιβλική Μελέτη στα Αγγλικά), 161-167 Peel St, North Melbourne VIC 3051, Australia
- **Αυστραλία-Μελβούρνη (Oakleigh),** Greek Free Evangelical Church Melbourne: Oakleigh, Κυριακή 09:30-10:45 π.μ. (Ελληνική), 185 Warrigal Road, Oakleigh
- **Αυστραλία-Σύδνεϋ,** Greek Free Evangelical Church Sydney: Kingsgrove, Κυριακή 10:00-11:00 π.μ. (Ελληνική), Κυριακή 10:00-11:00 π.μ. (Αγγλική), τηλ. 02 9503-0777 53 Kingsway, Kingsgrove NSW 2208, Australia
- **Αυστραλία-Αδελαΐδα,** Greek Free Church Adelaide: Renown Park, Κυριακή 09:30-10:30 π.μ. (Ελληνική), Κυριακή 06:00-07:00 μ.μ. (Ελληνική), Τετάρτη 07:30-08:45 (Βιβλική Μελέτη στα Ελληνικά), 59 Tait St, Renown Park SA 5008, Australia

Και εξήλθεν εις την πηγήν των υδάτων και έρριψε το άλας εκεί

Έχω παρατηρήσει ότι κάθε φορά που αναφέρω κάτι για τη θαυμαστή αγάπη του Θεού, οπωσδήποτε κάποιος θα μου γράψει για να μου πει πόσο πολύ τον βοήθησε αυτός ο λόγος, και αυτό μου δίνει χαρά.

Αλλά έχω παρατηρήσει επίσης ότι πολλές φορές η ίδια ψυχή αποθαρρύνεται με το παραμικρό, συντρίβεται από τις δυσκολίες, καταβάλλεται από τον πειρασμό. Δεν πρέπει να είναι έτσι. Η αγάπη του Θεού εννοεί να μας κάνει γενναίους.

Ένας στρατιώτης που συνεχώς θρηνεί μπροστά στις δυσκολίες κάπου δεν τα πάει καλά.

Καθώς διάβαζα σήμερα το πρωί το Β' Βασιλέων 2, μου φάνηκε ότι το εδάφιο 21 ταίριαζε σ' αυτούς:

«Και εξήλθεν εις την πηγήν των υδάτων και έρριψε το άλας εκεί και είπεν, Ούτω λέγει Κύριος, Υγίαντα τα ύδατα ταύτα 'δεν θέλει είσθαι πλέον εκ τούτων θάνατος ή ακαρπία». (Β' Βασ. 2:19-22)

Το αλάτι ρίχτηκε στην πηγή των υδάτων, και τότε ήταν που ο Κύριος είπε, «Θεράπευσα αυτά τα νερά». Πρέπει να αφήσουμε τον Κύριο να αντιμετωπίσει την πηγή της δραστηριότητάς μας, τα κατάβαθα τού είναι μας, αν πρόκειται να είμαστε απόλυτα εντάξει. Ποιο είναι εκείνο που δη-

Ο σύλλογος αιμοδοσίας της Κοινωνίας των Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών έχει ανάγκη ενίσχυσης σε φιάλες αίματος για να καλύψει τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες για τους αδελφούς και τους συγγενείς τους. Τα στοιχεία του συλλόγου είναι: SE-ΑΕΕΕΕ, κωδικός 15149.

Προαιρετικές προσφορές για την ενίσχυση της ιεραποστολής της Κοινωνίας ΕΕΕ, μπορούν να κατατίθενται στην Τράπεζα Πειραιώς.
(IBAN GR8801715970006597104860123 BIC PIRBGRAA - ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ), με αιτιολογία κατάθεσης «Δωρεά για το Ιεραποστολικό ταμείο».

ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΒΗΜΑΤΟΣ ΕΤΟΥΣ 2025.

Ευχαριστούμε από καρδιάς για τις εισφορές τους στο Ελεύθερο Βήμα κατά το έτος 2025 τους :

- ΕΕΕ ΓΑΡΙΠΑΣ
- ΕΕΕ ΚΟΜΟΘΗΝΗΣ
- ΕΕΕ Ν.ΙΩΝΙΑΣ
- ΝΙΚΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ
- ΕΕΕ ΧΑΝΙΩΝ
- ΕΕΕ ΑΔΕΛΑΪΔΑΣ
- ΕΕΕ ΣΙΑΝΕΥ
- ΕΕΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
- ΕΕΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ
- ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΟΥ

**Τριμηνιαίο Χριστιανικό Περιοδικό
για Παιδιά & Εφήβους**

*των Παιδικών-Εφηβικών Προγραμμάτων
της Κοινωνίας Ελευθέρων Ευαγγελικών Εκκλησιών Ελλάδας*

Για να μη χανόμαστε...

μιουργεί προβλήματα; Πολλές φορές πρόκειται για κάποιον εσωτερικό εγωϊσμό.

Ποια είναι η αιτία της δυσaréσκειάς μας;

Η αγάπη για τον εαυτό μου είναι εκείνη που με κάνει να μεγαλοποιώ τα δικά μου προβλήματα και να ξεχνώ τα προβλήματα των άλλων. Το εγώ, το εγώ, το εγώ στην πηγή των υδάτων κάνει αυτό το νερό εντελώς ανίκανο να βοηθήσει τους άλλους.

Το αλάτι τσούζει όταν αγγίζει την πληγωμένη σάρκα. Μη σου προκαλέσει έκπληξη αν η πρώτη επίδραση κάποιου σκληρού ελεγκτικού λόγου του Κυρίου είναι οδύνηρή.

Ξαφνικά το να συνειδητοποιήσω ότι η εριστική διάθεση έχει τη ρίζα της στον εγωϊσμό μου, ότι η υπερευαισθησία σημαίνει απλώς ότι

αγαπάω τον εαυτό μου, ότι η τεμπελιά είναι μια άλλη μορφή φιλαυτίας – αυτό προκαλεί τσούξιμο, όπως η πληγωμένη σάρκα τσούζει αν αλάτι ή οτιδήποτε απολυμαντικό έρθει σε επαφή μαζί της.

Αν προκαλέσουμε τον Θεό μας να ρίξει αλάτι στην πηγή της υπάρξης μας, άρα Τον παρκαλούμε να μας αντιμετωπίσει ολοκληρωτικά, να μας καθαρίσει ολοκληρωτικά.

Αυτό σημαίνει ότι την άλλη φορά που θα έρθει ο πειρασμός της περηφάνειας, του εγωισμού, της τεμπελιάς, θα αξιοποιήσουμε την παντοδυναμία του αίματος που καθαρίζει, και με τη δύναμη του Θεού μας θα αρνηθούμε να υποχωρήσουμε στο εγώ.

Amy Carmichael

Α' Τρίμηνο
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ
2026

ΕΤΟΣ 25ο

ΦΥΛΛΟ 98

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Αλκιβιάδου 5, 104 39 Αθήνα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΝΙΚΟΣ ΡΟΥΣΣΟΣ
ΤΕΡΤΙΟΣ ΠΕΤΡΟΒΑΤΖΗΣ
ΜΑΝΟΣ ΔΑΜΙΑΝΑΚΗΣ

Αποστολή άρθρων και αλληλογραφία
eleftherovimakeee@gmail.com

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
VOLCANO, ΠΑΝ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
Μικράς Ασίας 76, Γουδή
Τηλ.: 2107708375, Fax: 2107487280
E-mail: Info@volcanograph.gr
www.volcanograph.gr

Αποστέλλεται δωρεάν
σε όποιον το ζητήσει

ΔΙΑΝΟΜΗ - ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ
Στυλ. Ρούσσος - Γ. Εσαγιάν

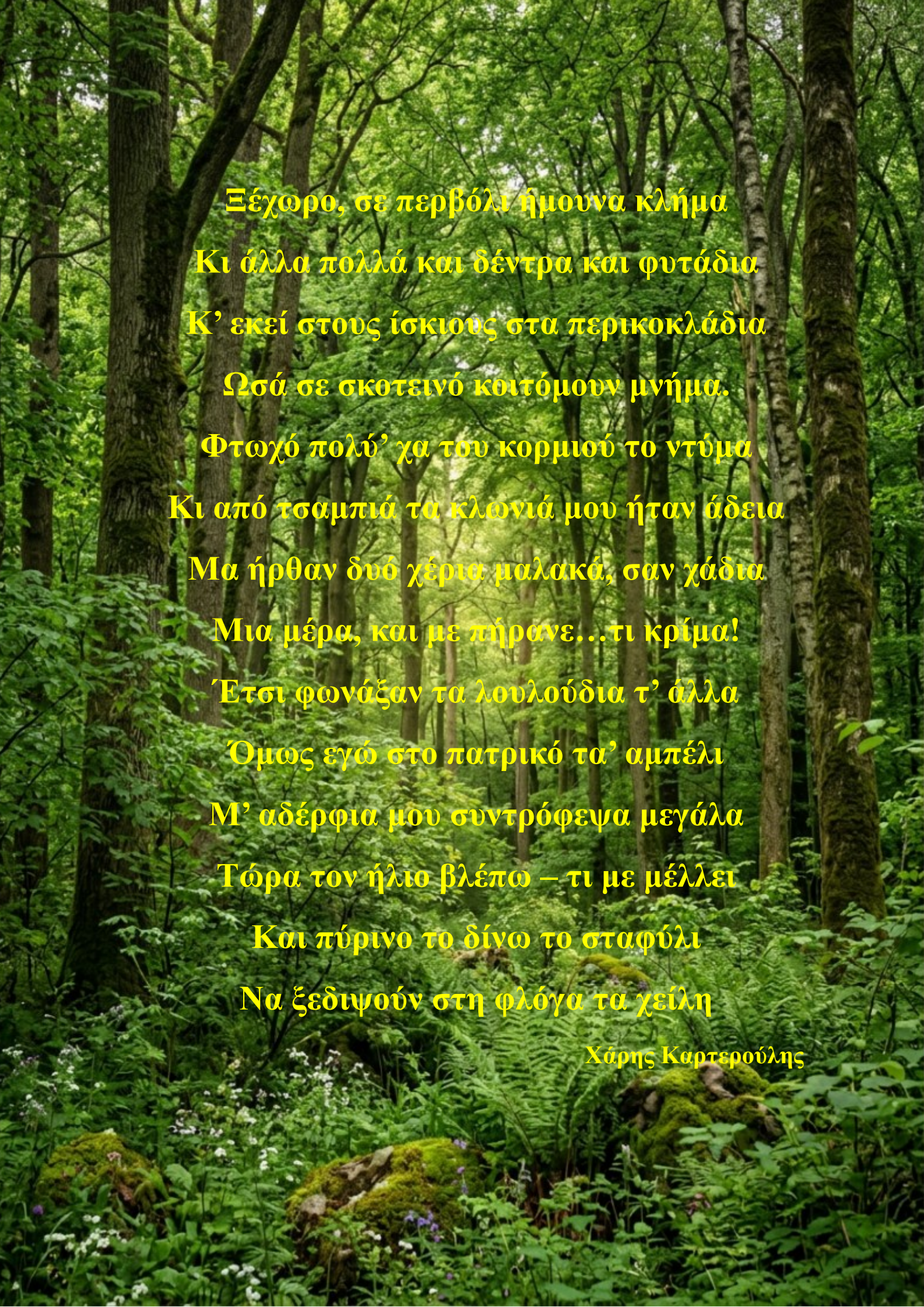
Συντηρείται με αυτοπροαίρετες
εισφορές των αναγνωστών του

Τραπεζικός Λογαριασμός :

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
Τράπεζα Πειραιώς
IBAN: GR8801715970006597104860123
BIC PIRBGRAA
«Δωρεά για το Ελεύθερο Βήμα»

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν στις
διορθώσεις, στο στήσιμο
και τη σελιδοποίηση οι:

Αρίσταρχος Σεϊμένης
Νίκος Ρούσσος

Ξέχωρο, σε περβόλι ήμουνα κλήμα
Κι άλλα πολλά και δέντρα και φυτάδια
Κ' εκεί στους ίσκιους στα περικοκλάδια
Ωσά σε σκοτεινό κοιτόμουν μνήμα.
Φτωχό πολύ' χα του κορμιού το ντύμα
Κι από τσαμπιά τα κλωνιά μου ήταν άδεια
Μα ήρθαν δυό χέρια μαλακά, σαν χάδια
Μια μέρα, και με πήρανε...τι κρίμα!
Έτσι φωνάξαν τα λουλούδια τ' άλλα
Όμως εγώ στο πατρικό τα' αμπέλι
Μ' αδέρφια μου συντρόφευσα μεγάλα
Τώρα τον ήλιο βλέπω – τι με μέλλει
Και πύρινο το δίνω το σταφύλι
Να ξεδιψούν στη φλόγα τα χείλη

Χάρης Καρτερούλης